

İQTİSADİYYAT

www.iqtisadiyyat.com

Həftəlik iqtisadi, ictimai-siyasi, müstəqil qəzet

Qiyməti razılaşma yolu ilə

Qəzet 1999-cu ildən çıxır

“AZƏRBAYCAN 30 İLƏ YAXIN DAVAM EDƏN MÜNAQİŞƏNİ HƏLL ETDİ, BUNA GÜC YOLU VƏ SİYASİ VASİTƏLƏRLƏ NAIL OLDU”

Bu sözləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 12-də ATƏT-in Minsk qrupunun Fransadan olan həmsədri Stefan Viskontini, ABŞ-dan olan həmsədri Endrü Şoferi, Rusiyanın Azərbaycandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Mixail Boçarnikovu və ATƏT-in fəaliyyətində olan sədrinin şəxsi nümayəndəsi Anji Kaspşiki qəbul edərkən bildirib.

Prezident İlham Əliyev deyib:
- Mən həmsədr dövlətlərin başçılarından olan Prezident Putinin dedikləri ilə razılaşram ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi artıq tarixə qovuşub. Mən də həmin fikirdəyəm. Təəssüflər olsun ki, Minsk qrupu münaqişənin həllində heç bir rol oynamayıb. Halbuki bunu etmək üçün Minsk qrupu 28 il ərzində müvafiq mandata sahib idi. Mən son 17 il ərzində danışıqlarda iştirak etmişdim. Lakin müharibə zamanı dediyim kimi, Minsk qrupunun ideyaları çıxış etmək və yaradıcı olmaq istiqamətində müəyyən fəaliyyəti olsa da, bunlar heç bir nəticə verməmişdir. Reallıq bundan ibarətdir. Beləliklə, Azərbaycan bu məsələni özü həll etmişdir. Biz

Regionda yeni inkişaf olmalıdır. İqtisadi və hərbi baxımdan güclü olan Azərbaycan buna hazırdır.

Biz bunu isminizin bir hissəsi kimi həyata keçirəcəyik ki, uzunmüddətli sabitlik və təhlükəsizlik təmin olunsun.

Ermənistanı döyüş meydanında məğlub edərək, işğalçı məğlubiyyətini etiraf etməyə və Ermənistanın kapitulyasiyası hesab etdiyimiz Bəyanatı imzalamağa məcbur etdik. Ermənistan iqtidarından başqa ölkənin bütün siyasi qüvvələri də bununla razıdır ki, bu, kapitulyasiyadır və onlar bunu alqaldıcı kapitulyasiya adlandırırlar. Bunun tam məsuliyyəti Paşinyanın diktatura rejiminin üzərinə düşür.

Artıq qeyd etdiyim kimi, mən Prezident olaraq bu danışıqlarda 17 il ərzində iştirak etmişdim. Mənim Ermənistanın əvvəlki prezidentləri ilə də da-

nışıqlar aparmaq təcrübəm olmuşdur. Burada hər hansı bir nəticə əldə olunmasa da, proses baş verirdi. Paşinyan prosesi məhv olmuşdur. O, danışıqlar prosesinin formatını alt-üst etməyə cəhd etmişdir və onun təxribatçı hərəkətləri və bəyanatları danışıqları tamamilə mənasız etmişdir. Onun Azərbaycan dövlətinə və xalqına qarşı təxribatçı və təhqiredici əməllərinə, bəyanatlarına cavab verilməli idi və biz onu ciddi şəkildə cəzalandırdıq. Beləliklə, o, öz məğlubiyyətini etiraf etməyə, atəşkəs üçün yalvarmağa məcbur oldu. Əslində o, bunu 44 günlük müha-

ribə əsnasında hər gün edirdi və gündə bir neçə dəfə dünya liderlərinə zəng edirdi. Onun zəng etmədiyi avropalı lider tapmaq çətin olar. O, atəşkəsin təmin edilməsini xahiş edirdi. Lakin o, mənim şərtlərimə əməl etmək istəmirdi. Halbuki mənim yeganə şərtim var idi. O, isə bir neçə ay öncə mənə 7 şərt irəli sürmüşdü. Mən onları rədd etdim və dedim ki, mənim yeganə şərtim var – torpaqlarımızdan çıx! Əks təqdirdə, Azərbaycanın dəmir yumruğunu görəcəksən. Müharibə zamanı mən bir neçə dəfə bunu bəyan etmişdim. Onun hansısa naziri deyil, şəxssən

Paşinyan bizə torpaqlarımızdan çıxmaqla bağlı tarix verən kimi biz dayanacağıq. Nəticədə bu, baş verdi və mən hər zaman olduğu kimi, verdiyim sözə əməl etdim. Paşinyan isə nə mənim, nə də öz xalqının qarşısında heç vaxt vədlərinə sadıq olmadı. O, yalançıdır və hesab edirəm ki, erməni xalqı artıq bunu anlayıb. O, indi də yalan danışmağa davam edir. Ancaq bunun artıq Azərbaycanla heç bir əlaqəsi yoxdur. Noyabrın 9-dan 10-na keçən gecə o, Bəyanatı imzaladığı andan biz dərhal dayandıq. Növbəti saatda biz dayandıq. Biz, həmçinin qoşunların çıxarılmasına da vaxt verdik.

Biz Azərbaycan Ordusunun məğlubedilməz olduğunu nümayiş etdirdik. Biz işğal edilmiş ərazilərin böyük hissəsini, 300-dən artıq şəhər, qəsəbə və kəndi, o cümlədən Azərbaycanın tarixi Şuşa şəhərini 44 gün ərzində işğaldan azad etdik. Biz kimin kim olduğunu göstərdik. Hazırda isə Rusiya sülhməramlıları oradadırlar, öz fəaliyyətinə başlayıblar. Vəziyyət müəyyən dərəcədə sabitdir. Baxmayaraq, indi mənə məlumat verilib ki, dünən ya erməni yaraqlıları, yaxud “Ermənistan ordusu” adlandırdıqları qalqlar tərəfindən bəzi terror akt-

ları törədilib. Bu, əlbəttə ki, narahatlıq doğurur. Mənə elə gəlir ki, Ermənistan yenidən başlamağa heç bir vəchlə cəhd etməməlidir. İki gün öncə şanlı Qələbəmizə həsr olunmuş hərbi paradla mən söylədim ki, əgər Ermənistan faşizmi yenidən baş qaldırırsa, biz onun başını dəmir yumruqla əzəcəyik. Lakin ümid edirəm ki, bu, baş verməyəcək.

Bununla, mən sözlərimi yekunlaşdırıram ki, sizi dinləyim, çünki buraya gəlmək sizin ideyanız idi. Bunu bir daha kameralar qarşısında deyə bilərəm. Mən Minsk qrupunu səfərə dəvət etməmişəm. Lakin mənə məlumat verəndə ki, Minsk qrupu gəlmək istəyir, dedim gəlsinlər, etiraz etmirəm. Bəlkə onların mənə sözləri var. Əgər siz bunu kamera qarşısında söyləmək istəyirsinizsə, buyurun. Əgər istəmirsinizsə, mən onlara deyim getsinlər. Necə istəsanız. Buyurun, sizi dinləyirəm.

Görüşdə ATƏT-in Minsk qrupunun Fransadan olan həmsədri Stefan Viskonti, ATƏT-in Minsk qrupunun ABŞ-dan olan həmsədri Endrü Şofer dedi və Rusiyanın Azərbaycandakı səfiri Mixail Boçarnikov çıxış ediblər.

Bu gün bütün dünya gördü ki, Qarabağ Azərbaycandır! Yaşasın müzəffər Azərbaycan ordusu! Yaşasın müzəffər Azərbaycan xalqı!

Dekabrın 10-da Bakının Azadlıq meydanında Vətən müharibəsində Qələbəyə həsr olunmuş Zəfər paradı keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva, Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan və xanımı Əminə Ərdoğan Zəfər paradında iştirak ediblər.

Paradda 3000 nəfərdən artıq şəxsi heyət, 150-dək hərbi texnika, o cümlədən silahlanmaya

yeni qəbul edilmiş müasir hərbi texnika, raket və artilleriya qurğuları, hava hücumundan müdafiə sistemləri, eləcə də hərbi gəmi və katerlər, həmçinin, Vətən müharibəsi zamanı Azərbaycan Ordusunun dar-madağın etdiyi düşməndən ələ keçirdiyi hərbi qənimətlərin bir qismi də nümayiş olunub.

Prezident İlham Əliyev: Bütün gücümüzü səfərbər edib, bir dəmir yumruq yaradıb

düşmənin başını əzdik

Bu zəfər tarixi zəfərdir. Azərbaycan xalqı bu günü 30 ilə yaxın müddət ərzində gözləyirdi. 30 ilə yaxın müddət ərzində əmri gözləyirdi, Ali Baş Komandanın əmrini gözləyirdi. Mən dəfələrlə Azərbaycan xalqına müraciət edərkən deyirdim ki, biz daha güclü olmalıyıq və nəyi nə vaxt, necə etmək lazımdır, biz bilirik. Və həyat bunu göstərdi ki, vaxt-lı-vaxtında atılmış addımlar,

bütün gücümüzü səfərbər edib bir dəmir yumruq yaradıb düşmənin başını əzdik. Bu barədə Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev Vətən müharibəsində Qələbəyə həsr olunmuş Zəfər paradında çıxı-

şında bildirib. Dövlətimizin başçısı deyib: “Bizim dəmir yumruğumuz həm birliyimizi, həm də gücümüzü təcəssüm etdirir. Bu dəmir yumruq düşmənin belini qırdı, düşmənin başını əzdik və bu gün biz qəhrəman xalq kimi bu bayramı qeyd edirik. Azərbaycanın müzəffər Ordusu öz tarixi missiyasını yerinə yetirdi, Ermənistanı məğlub etdi.

Ermənistan ordusu demək olar ki, yoxdur, məhv edilib. Bundan sonra əgər erməni faşizmi bir daha baş qaldırırsa, nəticə də eyni olacaq. Yenə Azərbaycanın dəmir yumruğu onların belini qıracaq”. Azərbaycan Prezidenti qeyd edib ki, indi bizim üçün yeni dövr - quruculuq dövrü başlayır.

(davamı 3-cü səhifədə)

İLHAM ƏLİYEV: “TÜRKİYƏ-AZƏRBAYCAN BİRLİYİ SARSILMAZDIR, ƏBƏDİDİR!”

Dekabrın 10-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan ilə təkbətək görüşü olub.

Təkbətək görüş başa çatandan sonra Prezident İlham Əliyevin və Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə Azərbaycan-Türkiyə sənədlərinin imzalanması mərasimi olub. Sonra ölkə başçıları mətbuata birgə bəyanatlarla çıxış ediblər.

Prezident İlham Əliyevin bəyanatından:

- Bu gün Türkiyə-Azərbaycan tarixində çox əlamətdar bir gündür, önəmli bir gündür. Bu gün biz birlikdə Zəfər paradını seyr edərkən bir-birimizi təbrik etdik. Bu Zəfər münasibətilə xalqlarımızı təbrik etdik. Bu tarixi Zəfər bizim birliyimizin təcəssümüdür. Türkiyə və onun Cümhurbaşqanı müharibənin ilk saatlarından Azərbaycana, Azərbaycan xalqına öz dəstəyini göstərmişdir. Onun bəyanatları həm Azərbaycan xalqı üçün çox dəyərli, qiymətli idi, eyni zamanda, bütün dünyaya bir mesaj idi ki, Azərbaycan tək deyil, Azərbaycana heç kimsə maneə olmasın, Azərbaycan haqq davasına çıxıbdır, Vətən savaşına çıxıbdır və Türkiyə Azərbaycanın yanındadır. Bu mesaj, əslində, həmrəyliyin bir təcəssümü idi, onu göstərdi ki, Azərbaycan öz haqlı davasında haqlıdır. Biz tarixi ədaləti bərpa etdik. Biz uzun illər sürən işğala son qoyduq. Türkiyə kimi qardaşımızın yanımızda olması bizi daha da ruhlandırdı, bizə əlavə güc verirdi. Biz gücdən istifadə edərək öz tarixi torpaqlarımızı işğalçılardan azad etdik.

Mən hər zaman əziz Qardaşımı qarşılayarkən, yaxud da ki, qardaş Türkiyədə olarkən deyirdim ki, dünyada Türkiyə və Azərbaycan qədər bir-birinə yaxın olan ölkələr tapılmaz. Bu, həqiqətdir. Bu gün dünya xəritəsinə baxsaq görürük ki, bizim qədər bir-birinə bağlı olan, bir-birinin hər zaman yanında olan ikinci ölkələr yoxdur. Bizi birləşdirən həm ortaq tarix, din, mədəniyyət, dil, ədəbiyyat, eyni zamanda, bizim siyasətimizdir. Türkiyə və Azərbaycan dünya miqyasında müstəqil

Vətən Müharibəsinin ilk saatlarından Türkiyənin haqq işimizə verdiyi siyasi və mənəvi dəstək bir daha bizim birliyimizi, dostluğumuzu, qardaşlığımızı göstərir.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

siyasət yürüdən ölkələrdir. Türkiyənin gücü bizim gücümüzü artırır. Bu gün əziz Qardaşımın liderliyi sayəsində Türkiyə dünya miqyasında güc mərkəzinə çevrilib. Dünyanın bir çox ölkələrində Türkiyə haqqı, ədaləti qoruyur, müdafiə edir. Əzilmiş xalqların maraqlarını müdafiə edir və ədaləti, beynəlxalq hüququ bərpa edir.

Bu gün Ərdoğan Türkiyəsi dünya üçün bir nümunədir, müstəqillik, mərdlik, cəsarət nümayəndəsidir və inkişaf nümayəndəsidir. Bu gün imzalanmış bir neçə sənəd Türkiyənin inkişaf etmiş sənayesinin məhsullarını Azərbaycana təqdim edəcək. Bu gün tarixi gündür. Ona görə ki, bu Zəfər paradında türk və Azərbaycan əsgərləri çiyin-çiyinə Azadlıq meydanından keçdilər. Bizim təkcə Bakı şəhəri yox, bütün şəhərlərimiz indi Türkiyə və Azərbaycan bayraqları ilə bəzədilib. Övəllər də belə olub. Təbii ki, müharibə

dövründə bu, daha da geniş vüsət almışdır. Bu, insanların ürəyindən gələn duyğulardır. Bu, əsrlərboyu qoruduğumuz sərətdir. Bizim üstünlüyümüz ondadır ki, həm xalqlar, həm liderlər bir yerdədir, bir-birinə qardaş deyir. Eyni zamanda, biz bütün məsələlərdə bir yerdəyik. Ağır günlərdə də bir yerdə olmuşuq, gözəl günlərdə, sevincli günlərdə, bugünkü kimi gündə də biz birlikdəyik və bu, təbiidir.

Bu gün biz, eyni zamanda, gələcəyə baxarkən azad edilmiş torpaqların inkişafı ilə bağlı öz fikirlərimizi ortaya qoyuruq. Qarabağ dünyanın ən gözəl bölgələrindən biri olacaqdır. Əminəm ki, türk qardaşlarımızın yardımı ilə biz buna nail olacağıq. Biz bu gün artıq konkret layihələr haqqında danışdıq – yol layihələri, dəmir yolları layihələri, infrastruktur layihələri. Bütün bu layihələrdə Türkiyə və Azərbaycan şirkətləri bərabər iştirak

edəcəklər. Bütün bu layihələrin qısa vaxt ərzində həyata keçirilməsi bölgəyə yeni nəfəs gətirəcəkdir.

Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın bəyanatından:

- Həqiqətən 44 günlük bir müharibədən sonra ortaya çıxan nəticə Azərbaycanı qardaşlarımızı necə sevindirirsə, eyni dərəcədə Türkiyədəki qardaşlarını da sevindirmişdir. Bu, istər şəxsimizdə, istər bütün millətimizin şəxsinə yansıyan bir sevincdir. İstər hökumətimiz olaraq, istərsə də parlamentin böyük bir qismi olaraq bu sevinci bərabər yaşadıq. Bu sevincə xüsusilə də yazılı, görüntülü medianın da böyük bir qismi eyni dərəcədə qatıldı və bu Zəfəri birlikdə daim qeyd etdilər, mesajlarını da bu istiqamətdə çatdırdılar. Təbii bu gün Qardaşımın Qarabağ münaqişəsinin həllinin nə üçün bu günə

qədər uzadıldığını ətraflı müzakirə etdik. Nə üçün otuz il Qarabağda bu zülm çəkdirildi. Minsk qrupu deyilən bu üçlüyün işi nə idi? Onlar dünyanın ən güclü ölkələri idi - Amerika, Rusiya, Fransa. Nə üçün vaxt bu qədər uzadıldı, niyə nəticə hasil olmadı? Məgər bunu həll edə bilməzdilərmi? Edə bilərdilər. Onda niyə vaxtı uzatdılar? Ancaq sonra xeyli müsbət mesajlar gəlməyə başladı. Bunların başında da Fransa. Daim Qardaşıma zəng edirdi, ondan nəticələr əldə etməyə çalışırdı. Təbii, bəzən bizimlə də əlaqə qurmaq istədi, amma doğrusu, biz də cavab vermədik. Çünki bilirdik ki, dərhləri başqadır.

Xüsusilə qardaşlarımız artıq bunu özümüzə həll edəcəyik dedilər, addımı atdılar. Addımı atdıqdan sonra iş getməyə başladı. İş getməyə başladıqdan sonra biz cənab Putin ilə müzakirələr apardıq. Eyni qayda ilə bu işin diplomatik tərəfini xarici işlər naziri Mövlud bəy apardı. Xüsusilə bu məsələdə kəşfiyyat, müdafiə fəaliyyətləri aparıldı. Bütün bu fəaliyyətlərdən sonra vəziyyət xeyli fərqli şəkildə inkişaf etməyə başladı.

Xüsusilə mən burada cənab Putinin yanaşmalarını kənara qoya bilmərəm. Onun müsbət yanaşmaları da bu prosesi müsbət istiqamətdə aparmağa kömək etdi və iş bu səviyyəyə qədər gəlib çıxdı. Təbii ki, biz bu gün Qardaşımın birlikdə xüsusilə infrastruktur və digər məsələlərlə bağlı müzakirələr apardıq. Ermanilər olduqları yerlərdə nə varsa hamısını yandırılar, dağıdırlar. Məscidləri yandırır dağıdırlar. Hətta onlar kilsələri də yandırır dağıdırlar. Yəni, onları anlamaq, tanımaq mümkün deyil. Bütün bunlarla yanaşı, mən talan edilən, dağıdılan bu yerlərin yenidən bərpasına inanıram. Necə ki, 20 il əvvəl gələrkən necə bir Bakı vardı, bu gün necə bir Bakı var, tamamilə dəyişib. Birün 20 il əvvəldən bu günə çatdıran Azərbaycan rəhbərliyi, inanıram ki, Allahın izni ilə Qarabağı da gecikmədən, 3-5 il ərzində tamamilə fərqli vəziyyətə gətirəcəkdir. Bu qüdrət, bu güc İlham qardaşında var. Çünki bunu sübut edib.

BÖYÜK AZƏRBAYCANLI, ULU ÖNDƏR HEYDƏR ƏLİYEVİN VƏFATINDAN 17 İL KEÇİR

Müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, dünya şöhrətli siyasi xadim, xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin vəfatından 17 il keçir.

Dekabrın 12-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Fəxri xiyabana gələrək xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin məzarını ziyarət ediblər.

Vəfatından sonra xalqın yaddaşında qalmaq hər kəsə nəisib olmur. Xalq yalnız sevdiklərini yadda saxlayır və yaşadır. Ulu öndər Heydər Əliyev misilsiz xidmətlərinə görə hər zaman Vətəni, xalqı üçün əziz olaraq qalacaq. Çünki qeyri-adi şəxsiyyəti, siyasət və dövlət xadiminə xas olan böyük istedadı ilə fərqlənən, xarizmatik lider olan bu dahi insan öz nəci əməlləri ilə hələ sağlığında ikən tarixin yaddaşında

əbədiləmiş, canlı əfsanəyə çevrilmiş ən böyük azərbaycanlıdır.

Ümummilli Liderin hakimiyyətdə olduğu 35 ildə Azərbaycana bəxş etdiklərini tarix boyunca ondan əvvəl heç bir hakimiyyət sahibi etməyib. Meydana silahsız gələn bu dahi insan qüdrətli ordu yaratdı, cəbhədə atəşkəsə nail oldu, iqtisadiyyatı dirçəltdi, Azərbaycanın müasir tarixində misilsiz işlərə imza atdı. Heydər Əliyev dönəmi Azərbaycan tarixinin, mədəniyyətinin, elminin, təhsilinin qızıl dövrünə çevrildi. Türk dünyasının bu böyük oğlunun danılmaz xidmətlərindən biri güclü, sabitliyə qovuşmuş Azərbaycan idisə, digəri, özünə layiq siyasi varisin yetişdirilməsi idi. O, öz baxışlarını, ideyalarını, öz yolunu davam etdirməyə qadir bir Prezident yetişdirdi.

Ulu Öndərimizin əbədiyyətə qovuşmasının 17-ci ildönümü bu dahi şəxsiyyətin ən böyük

arzusunun – işğal altındakı torpaqlarımızın azad olunması ilə nəticələnən şanlı Qələbəmizin sevincini qeyd etdiyimiz bu tarixi günlərə təsadüf edir. Əbədiyaşar Liderin ən böyük arzusu tarixi torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi, bütün ömrü boyu sədaqətlə xidmət etdiyi doğma Azərbaycanımızın ərazi bütövlüyünün bərpası idi. Ümummilli Lider illər öncə böyük uzaqgörənliklə deyirdi: “Qarabağ məsələsini həll edəcəyik. Zaman lazımdır, vaxt lazımdır. Azərbaycan torpaqları heç vaxt onun əlindən gedə bilməz. Bizim işğal olunmuş torpaqlarımız mütləq qaytarılacaqdır. Nəyin bahasına olur-olsun”.

Həmin vaxt 17 ildən sonra yetişdi. Dahi şəxsiyyətin bu arzusunun, vəsiyyətini onun layiqli siyasi varisi, Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrimizin Müzəffər Ali Baş Komandanı, qüdrətli sərkərdə İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə

Ümummilli Liderin qurucusu olduğu rəşadətli Azərbaycan Ordusu yerinə yetirdi. İldən-ilə güc toplayan Azərbaycan, onun rəşadətli Ordusu düşməni torpaqlarımızdan qovub çıxardı, üçrəngli bayrağımızı yenidən Vətən torpaqlarında, Qarabağın döyünən ürəyi olan Şuşada qürurla dalğalanmağa başladı. Dəmir yumruqla beli qırılan, başı əzilən düşmənin kapitulyasiya aktını imzalamağa məcbur oldu, ərazi bütövlüyümüz təmin edildi. Öz liderinə, Ali Baş Komandanına inanan və güvənən bu ordu, igid Azərbaycan əsgəri 30 illik işğala qanı-canı bahasına son qoydu.

Vətən müharibəsində qazanılan Böyük Qələbə münasibətilə Bakıda keçirilən möhtəşəm Zəfər paradı ümummilli lider Heydər Əliyevin əbədiyaşar ideyalarının onun layiqli siyasi varisi, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsinin təntənəsi oldu.

17-23 dekabr 2020-ci il

Bu fikirləri Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Azərbaycanın Vətən müharibəsində Qələbəsinə həsr olunmuş Zəfər paradında çıxışında söyləyib. O, deyib: "Rəbbimə bizlərə bu günləri yaşatdığı üçün sonsuz şükür edirəm. Bu gün burada bütün qəlbimlə bir daha təkrarlamak istəyirəm: Qarabağ Azərbaycandır! Qarabağ artıq ana vətəni ilə qucaqlaşmış, otuz illik həsrət sona çatmışdır. Bundan sonra Türkiyə və Azərbaycan olaraq hədəfimiz bu torpaqları fırvan, inkişaf etmiş, övladlarımız üçün yaşana bilən bir yerə çevirmək uğrunda mübarizə aparmaqdır. Türkiyə və Azərbaycan kürek-kürəyə verdikcə Allahın izni ilə çətinliklərin öhdəsindən gəlməyə, uğurdan-uğura çatmağa davam edəcəkdir".

(əvvəli 1-ci səhifədə)

"Mənfur düşmən işğal edilmiş bütün torpaqları yerlə-yeksan edib. Burada artıq bu məlumat hər kəsə var, videogörüntülər var. Mənim azad edilmiş ərazilərə səfərlərim bunu göstərir. Bütün binalar dağıdılıb. Bütün tarixi abidələr, məscidlər, qəbirlər, məzarlıqlar mənfur düşmən tərəfindən dağıdılıb. Biz onların hamısını bərpa edəcəyik. Artıq bərpa işləri başlanmışdır", - deyər Prezident İlham Əliyev bildirib.

Türkiyə Prezidenti: Bu gün hamımız üçün, bütün türk

dünyası üçün zəfər və qürur günüdür. Gözəlliyinə qurban olduğumuz Laçın, Şuşa, Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan, Qubadlı, Ağdam və Kəlbəcər artıq azaddır. Bu gün Azərbaycanın milli şairi, böyük mücahid Əhməd Cavadın, Nuru paşanın, Ənvər paşanın, Qafqaz İslam Ordusunun igid əsgərlərinin ruhunun şad olduğu gündür. Bu gün Azərbaycan şəhidlərinin sərdarı Mübariz İbrahimovun ruhunun şad olduğu gündür. Bu gün hamımız üçün, bütün türk dünyası üçün zəfər və qürur günüdür.

EKOLOJİ TERROR TƏCAVÜZKAR ERMƏNİ SİYASƏTİNİN ƏSAS ELEMENTLƏRİNDƏN BİRİDİR

İnsanın yaranışından bu günədək savşsız, qansız-qadasız, konflikt və toqquşmasız keçən il, ay olmayıb. Sonradan müharibənin qaçılmaz olduğunu görən insanlar onu iki qismə bölmüşlər: ədalətli və ədalətsiz müharibələr. Bəşər tarixinin ən dəhşətli və müdhiş savaşı İkinci Dünya müharibəsi sayılır. Çünki bu müharibədə alman faşistləri insanlığa sığmayan qırğın və fəlakətlər törətmişlər. Həmin müharibə dünya düzənini dəyişdi, münafişləri, dövlətlərin ərazi bütövlüyünü, haqqı və ədaləti tənzimləyən BMT və digər beynəlxalq qurumlar yarandı. Lakin bu qurumlar tam olaraq yer üzünü ədalət məcrasına yönəldə bilmədilər. Dünyanın müxtəlif nöqtələrində münafiş ocaqları yenidən alovlanmağa başladı, faşizm və separatizm meyilləri baş qaldırdı, onları aradan qaldırmaqda ikili standartlar özünü göstərdi və bu tendensiya bu günün özündə də davam etməkdədir. Azərbaycan torpaqları işğal olundu, “Xocalı” kimi dəhşətli qətləmə törədildi, lakin bunu törədən erməni faşizminə qarşı bir söz deyən tapılmadı. Otuz ildən sonra Azərbaycan xalqı haqqı, ədaləti, BMT-nin kağız üzərində qalan 4 qətnaməsini “icra” etmək üçün özü təkbəşinə Vətən savaşına qalxdı və 44 gün ərzində mənfur düşməni məhv edərək müqəddəs yurd yerlərimizdən çıxardı. Ərazilərimizi bir-birinin ardınca azad etdikcə, düşmənin törətdiyi cinayəti gördükcə bir daha əmin olduq ki, belə cinayəti heç faşist Almaniyası da törətməyib. Xarici jurnalistlər Ağdamda olarkən oranı XXI əsrin Xirosiması adlandırbılar.

Şəhərlər, kəndlər, yaşayış məntəqələri, yollar, körpülər, elektrik və qaz xətləri, su qovşaqları, üzümlü və meyvə bağları, meşələr – bir sözlə, yer üzündə nə varsa, hər şey yerlə-yeksan edilib. Qəbiristanlıqlar dağıdılıb, qədim yurd yerlərindən bir nişanə qalmayıb. Suyu zəhərləyən, meşələri yandıran, çölü-çəmənə xarabazarlığa çevirən, təbiətə

olmazın divan tutan varlığı insan adı vermək günah deyilmi? Bu, müharibə deyildir. Müharibələr döyüş meydanlarında aparılır, dağıntılar, itkilər də həmin ərazilərdə olmalıdır. Çünki istənilən müharibə sülh sazişi ilə bitir. Sazişlər isə masa arxasında üz-üzə, göz-gözü bağlanılır. **Görəsən, ermənilər bizim üzümüzə hansı vicdanla baxacaqlar?! Onlar dünyada analoqu olmayan ekoloji terror törədib, hələ bu azmış kimi, ərazilərimizi qarış-qarış minalayıblar.** Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi işğaldan yeni azad edilmiş ərazilərimizdə Ermənistanın törətdiyi kütləvi ekoloji terror və fəlakət faktlarını aşkara çıxarıb. Nadir ağac və bitki növləri, o cümlədən çinar və şam meşələri məhv edilib, vəhşi heyvanlara belə rəhm edilməyib. Regionda dağıdılmış, talan edilmiş tarixi, dini və mədəni abidələrin, hərbi resursların miqyası o qədər böyükdür ki, onların tam hesablarını vermək çətindir. Meşələrlə yanaşı, su mənbələri tamamilə kəsilənib, ekoloji tarazlıq, təbiətin ahəngi pozulub. Döyüş mövqelərində qazılan səngərlər, cəbhə boyu çəkilən əlavə yollar, oyuqlar, sığınacaq yerləri, mühəndis-istehkam qurğuları ekoloji fəlakətin sərhədlərini daha da genişləndirib, torpaq quruluşunda baş verən dəyişikliklər

isə yağışın və selin təsiri ilə sürüşmələrə və eroziyalara gətirib çıxarıb. Beyləqan-Füzuli istiqamətində Ermənistan silahlı qüvvələrinin yerləşdiyi döyüş mövqelərində və təmas xətlərindəki binalar və yaşayış məntəqələri mənfur düşmənlər tərəfindən sökülərək yanacaq və tikinti materialları kimi istifadə edilmişdir. Artıq neçə ildir ki, işğal altında olan Kəlbəcər rayonu ərazisindəki “İstisu” təbii mineral suyu Ermənistanın “Cermik” şirkətlər qrupu tərəfindən qablara doldurularaq, üzərində Ermənistanın Cermik yaşayış məntəqəsinin ərazisindəki bulaqlardan doldurulması barədə kimyəvi tərkibi haqqında saxta məlumatlar yazılmaqla adicəkilən şirkətlər tərəfindən xarici ölkələrə satılmışdır. Kəlbəcərin işğaldan azad olunduğu son günlərin televiziya vasitəsilə yayımlanan verilişlərindən aydın hiss etmək olurdu ki, düşmənlər burada evləri, meşələri yandırır, ekoloji terror törədirlər. Bu verilişlər bütün dünyaya yayımlansa da, Ermənistanın ünvanına bir tənbəh, bir təhdid səslənmədi, bütün sivil dünya bu müdhiş mənzərəyə laqeydlilik və susğunluq nümayiş etdirdi. Su mənbələrinin çirkəndirilməsi, meşələrin yandırılması taktikası Ermənistanın ekoloji terror siyasətinin əsas elementi

olmuşdur. Düşməni ölkənin həyata keçirdiyi təcavüz siyasəti nəticəsində Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərdəki təbiətinə, bioloji müxtəlifliyinə və bütünlükdə regionun ekoloji durumuna ciddi təsir göstərmişdir. “Qafqaz” Regional Ekoloji Mərkəzinin məlumatlarına görə, Ermənistan tərəfindən işğal edilmiş Azərbaycan ərazilərində 13197,5 hektar qiymətli meşə massivi misli görünməmiş vandalizmə məruz qalmışdır. Hazırda işğaldan yeni azad olunmuş ərazilərdə hələlik bu vəhşiliyin miqyasını hesablamaq mümkün olmayıb. Amma həmin ərazilərdə aparılan monitorinqlərdən sonra onun miqyasını qiymətləndirmək mümkün olacaq. İşğal olunmuş ərazilərdə 460 növdən çox yabanı ağac və ot bitir. İşğal altında olan Bəsticay və Qaragöl qoruqları, Arazboyu, Laçın, Qubadlı, Daşaltı təbiət yasaqlıqları kimi qorunan ərazilərdə “Qırmızı Kitab”a daxil olunmuş 60-dan çox fauna və 70-dən çox flora növünün əksəriyyəti məhv edilmişdir. Döyüşlər zamanı işğalçı ordu birləşmələri qadağan olunmuş fosfor bombalardan istifadə edirdilər. Bu bombaların düşüyü ərazidə, demək olar ki, hər şey məhv edilmişdir. Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərində qəsdən törədilmiş yanğınlar nəticəsində təxminən 110 min hektar ərazi sızandan çıxmışdır. **Mənfur düşməni bununla kifayətlənməmiş, torpaqlarımızdan çıxarılan son ancaq vandal əməllərini davam etdirmişdir. Erməni qəsbkarları qəsdən zəhərli, söndürülməsi mümkün olmayan və istifadəsi qadağan olunan aq fosfor bombalarından istifadə etməklə Şuşa meşələrinə sağalmaz ziyan vurmuşlar.** Hazırda işğaldan azad edilmiş ərazilərdə ekoloji fəlakətin qarşısının alınması istiqamətində işlərə start vermişdir. İşğaldan yeni azad edilmiş Füzuli, Zəngilan və Ağdam rayonları ərazilərində, əsasən şərq çinari olmaqla, ümumilikdə 2000-dək müxtəlif növ ağac ekilib, 100 kiloqramdan artıq palıd və digər meşə

ağacalarının toxumları səpilib. Ağacəkmə aksiyaları Qubadlıda, Cəbrayılada davam etdirilmişdir. İşğaldan azad olunmuş bütün ərazilər minalardan təmizlənilib, təhlükəsiz vəziyyətə gətirildikcə ağacəkmə tədbirləri davam etdiriləcək. Yaxın illərdə Azərbaycanın bütün bölgələri kimi doğma Qarabağımız da əvvəlki füsunkar və əsrarəngiz gözəlliklərinə qovuşacaq. Cənab Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyev Azərbaycan xalqına müraciətində demişdir: **“Bizim ölkəmiz üçün yeni dövr başlayır. Yeni quruculuq dövrü, inkişaf dövrü, azad edilmiş ərazilərimizin bərpası dövrü. Mən tam əminəm ki, Azərbaycan xalqı bu dövrdə də birlik, həmrəylik göstərəcək, güclü iradə göstərəcək, Azərbaycan xalqı yenə də birləşərək, dağıdılmış bu şəhərləri, kəndləri bərpa etmək üçün əlindən gələni edəcəkdir. Biz bundan sonra böyük və qürurlu xalq kimi yaşayacağıq. Beynəlxalq müstəvidə öz sözüümüzü demişik, bölgədə öz sözüümüzü demişik. İstədiyimizə nail olmuşuq və əminəm ki, bundan sonra bizim xalqımızı təhlükəsiz və xoşbəxt həyat gözləyir”.**

Bəli, neçə illərdir ki, Azərbaycan dövlətinin Cənubi Qafqaz bölgəsinə tərəqqi, barış və firavanlıq gətirmək kimi nəci missiyası var. Bu missiyanı 30 ildir ki, reallaşdırma qoymayan isə təcavüzkar Ermənistan dövlətinin qeyri-konstruktiv və riyak siyasəti və bu siyasətin dünya birliyi tərəfindən dəstəklənməsidir. Lakin 44 gün ərzində Azərbaycan xalqının haqq və ədaləti bərpa etmək uğrunda apardığı zəfər savaşı bölgədə geosiyasi vəziyyəti tamamilə dəyişdi. Bu dəyişikliklər fonunda regionun gələcək inkişaf konturları indidən lap aydın şəkildə görünür. Görünən isə odur ki, bundan sonra hər yerdən barış qoxusu çəkiləcək, münafişlərə son qoyulacaq və region iqtisadi əməkdaşlıq, həmrəylik və dostluq platformasına çevriləcəkdir.

Zülfü İlyasov, bölgə müxbiri

Azərbaycan Türkiyə ilə Naxçıvana təbii qazın tədarükünə dair anlaşma memorandumu imzalayıb

Dekabrın 15-də Ankarada Azərbaycanın Energetika Nazirliyi ilə Türkiyənin Energetika və Təbii Sərvətlər Nazirliyi arasında Naxçıvan Muxtar Respublikasına təbii qazın tədarükünə dair anlaşma memorandumu imzalanıb. Sənədi Azərbaycan tərəfindən energetika naziri Pərviz Şahbazov, Türkiyə tərəfdən isə energetika və təbii sərvətlər naziri Fatih Dönməz imzalayıb. İmzalanma mərasimində energetika naziri Pərviz Şahbazov Türkiyənin Dağlıq Qarabağ münafişləri ilə bağlı qəti mövqeyini, haqq işimizə verdiyi təvəccübsüz dəstəyini həmrəyliyimizin bariz nümunəsi kimi qiymətləndirib. Bildirib

ki, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi Azərbaycan-Türkiyə qarداşlığının, sarsılmaz birliyiinin qələbəsidir: “Bu, iki ölkənin liderlərinin bir-birinə güvəninin, qaradaşlığının, gələcəyə aydın baxışlarının zəfəridir. Hər iki ölkənin özü üçün bir dəyər çevirdiyi ədalət və inkişafın qələbəsidir. Azərbaycan və Türkiyə regionda yeni geosiyasi reallıqların və təhlükəsiz inkişaf məntəqələrinin birgə müəllifləridir. Regionun resurslar, kommunikasiya və logistika potensialının birgə istifadəsinə imkan yaradacaq yeni çoxşəxli əməkdaşlıq yalnız Azərbaycan və Türkiyə üçün deyil, bölgə üçün, dünya üçün də faydalı olacaqdır”.

Türkiyənin energetika və təbii sərvətlər naziri Fatih Dönməz isə deyib ki, bizim gücümüz qaradaşlığımızdır, qaradaşlığımız isə əbədidir: “Bu Zəfərlə birlikdə döyüşlərin, işğalların olduğu bir coğrafiya əvəzinə layihələrin danışıldığı bir bölgə ortaya çıxıb. Türkiyə-Naxçıvan təbii qaz boru xətti də bu Qələbənin bir həmrəylik layihəsidir. Bu layihə Naxçıvanın iqtisadiyyatını canlandıracaq”. Anlaşma memorandumundan bəhs edərkən energetika naziri Pərviz Şahbazov Naxçıvanın təbii qazla təminatının strateji əhəmiyyət daşıdığını vurğulayıb: “Bu gün imzalanan sənəd Naxçıvana Türkiyədən boru kəməri vasitəsilə qaz tədarükünə zəmin yaradır. Hər iki ölkənin şirkətlərinin – SOCAR və BOTAŞ-ın təbii qazın tədarükü ilə bağlı texniki, ticari, inzibati, hüquqi və digər məsələlərdə əməkdaşlığın təminatı verir. Türkiyədən Naxçıvana qaz tədarükü qaz təchizatını şəxələndirəcək və enerji təminatının etibarlılığını artıracaq. Naxçıvan həm İrandan, həm də Türkiyədən dəstək almaqla artan enerji tələbatını tam təmin edə biləcək”. İmzalanma mərasimindən sonra nazirlərin iştirakı ilə mətbuat konfransı keçirilib. Enerji layihələrinin, xüsusilə neft-qaz kəmərlərinin təhlükəsizliyi, TAP boru kəməri barədə jurnalistlərin sualları cavablandırılıb.

“Human Rights Watch” Ermənistanın Azərbaycana qarşı kasetli silahlardan istifadə etməsinə dair növbəti hesabat yayıb

“Human Rights Watch” təşkilatı Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın dinc sakinlərinə və mülki obyektlərinə qarşı raket hücumları ilə bağlı apardığı araşdırmalara dair növbəti hesabat yayıb. Hesabatda Ermənistanın və ya Dağlıq Qarabağdakı qondarma rejimin hərbi qüvvələrinin altı həftəlik müharibə dövründə Azərbaycanın yaşayış məntəqələrini dəfələrlə qadağan olunmuş silah-sursatlar vasitəsilə atdığı tutduğunu bildirilir. Vurğulanır ki, qadağan olunmuş silahların istifadəsi müharibə qanunlarının pozulmasıdır. Hesabatda qeyd edilir ki, “Human Rights Watch”-un tədqiqatçıları 2020-ci ilin noyabr ayında Azərbaycana səfərləri zamanı ölkənin üç rayonunda kasetli silah-sursatdan istifadə olunduğu dörd hücumu sənədləşdiriblər. Bu hücumlar nəticəsində 2-si uşaq olmaqla, ən azı 7 mülki şəxs həlak olub, eyni zamanda, 2-si uşaq olmaqla, 20 mülki şəxs yaralanıb. “Human Rights Watch”-un Avropa və Orta Asiya üzrə direktoru Hugh Villiamson bildirib ki, kasetli silahlardan istifadə beynəlxalq sazişlə qadağan olunub. Bu silahların xüsusilə də mülki əhaliyə qarşı istifadəsi qəbul edilməzdir. Hesabatda kasetli silahların xüsusiyyətləri barədə də məlumat verilir. Qeyd edilir ki, onlar top, raket və minaatanlar vasitəsilə yerdən və ya təyyarə ilə havadan atıla bilər. Tipik olaraq bu sursatlar havada partlayır və ondan ayrılaraq bir çox bomba hissəcikləri geniş əraziyə yayılır. Hücum zamanı bölgədəki hər kəs - istər döyüşçülər, istərsə də mülki insanlar ölüm və ya yaralanma riski altında qalırlar. Bundan əlavə, kasetli sursatlar tez-tez ilkin təsir nəticəsində partlaya bilmir və onlar minalar kimi təhlükə mənbəyi olaraq qalır. Hesabatda bu ilin oktyabr ayında Bərdə şəhərinə atılan və 21 mülki şəxsin ölümünə, 70 nəfərin yaralanmasına səbəb olan kasetli silah hücumu da sənədləşdirilib. Noyabr ayının birinci yarısında Azərbaycan araşdırma səfəri zamanı “Human Rights Watch” Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən biri Bərdə, ikisi Goranboy, biri Tərtər rayonunda olmaqla dörd kasetli silahlı hücumu sənədləşdirib. Kasetli silahlar mülki və hərbi obyektləri ayrıca bilmədiyi üçün onların istifadəsi müharibə qanunlarını pozur. Qeyd edək ki, hesabatda kasetli silahların birbaşa hücumuna məruz qalmış azərbaycanlı mülki şəxslərin fikirləri və müsahibələri də yer alıb.

İsraili ekspert: Bakıda Zəfər paradı Azərbaycan tarixində əlamətdar hadisədir

Bakıda Zəfər paradı erməni işğalçıları üzərində Azərbaycanın dəfəndilməz və güclü qələbəsi, Ermənistanın tam kapitulyasiyası ilə başa çatan 44 günlük “Dəmir yumruq” əməliyyatına nöqtə qoydu. Bu hərbi parad Azərbaycan dövlətinin beynəlxalq nüfuzu barədə də çox şeydən xəbər verir. Bakıda parad olduqca təvəccübsüz və çox layiqli keçdi. Tədbirdə XXI əsrin müasir yüksəktexnologiyalı Azərbaycan Ordusunun bütün qüdrəti nümayiş etdirildi. Bu barədə beynəlxalq münasibətlər sahəsində israili ekspert, İsrailin “Cəmiyyət üçün beynəlxalq layihələr” qeyri-hökumət təşkilatının rəhbəri Arye Qut bildirib. İsraili ekspertin fikrincə, Azərbaycan öz qarşısına qoyduğu vəzifəni - öz ərazilərinin tam qaytarılması məsələsini əmin-

liklə və sərt şəkildə məntiqi sona çatdırdı. Arye Qut deyib: “Bu işdə heç bir yarımçıq variantlara baxılmırdı. Müasir müharibədə isə döyüş əməliyyatlarının təminatında qabaqcıl yüksəktexnologiy vasitələrə sahib olan kəs qalib gəlir. 44 günlük müharibə zamanı erməni işğalçılarına qarşı təkə İsrail və Türkiyə istehsalı olan pilotsuz zərbə uçuş aparatlarını yada salmaq kifayətdir və bu barədə çox danışmaq olar. Bu gün faktıdır ki, Azərbaycan – postsovet məkanında 30 ildən sonra öz ərazilərini geri qaytaran və öz ərazi bütövlüyünü bərpa edən yeganə ölkədir”. A.Qut vurğulayıb ki, il yarım bundan əvvəl o, təmas xəttində olub və atəşkəs rejiminin zəifliyini və amanabəndliyini real şəkildə hiss edib. O deyib: “Müasir qüdrətli və müstəqil Azərbaycan artıq

XX əsrin 90-cı illərinin sonundakı ölkə deyil. Hamı güclü başa düşür ki, yoxsul Ermənistan özünü ölkənin köməyi olmadan Azərbaycan ərazilərinin 20 faizini işğal edə bilməzdi. Azərbaycanın

səbir kasası isə çoxdan dolmuşdu”. İsraili ekspertin fikrincə, Ermənistan rəhbərliyində nəhayət başa düşməli idilər ki, Azərbaycanla ultimatum, təhqir və şantaj dilində danışmaq olmaz və bu, mümkün deyil. Qutun fikrincə, Zəfər paradının keçirilməsi nümayiş etdirdi ki, bu, şəxsən Azərbaycan Prezidentinin, rəşadətli Azərbaycan əsgərinin və zabitinin, bütün Azərbaycan xalqının hərbi, siyasi, mədəni və texnologiy qələbəsidir. Qutun fikrincə, Ermənistan bu müharibədə tam geosiyasi və hərbi fiaskoya məruz qalıb. O deyib: “44 gün ərzində “şanlı erməni ordusu”-nun imici məhv edildi və bu işğalçı ordu darmadağın olundu. Azərbaycanın Ermənistan üzərindəki hərbi üstünlüyü ani baş verməyib. Son 17 il ərzində Azərbaycan rəhbərliyi ölkə-

nin iqtisadi potensialını möhkəmlədir, güclü və müasir ordunun formalaşması üçün şərait yaradırdı ki, bu da hər bir ölkənin uğur və inkişafını müəyyən edən mühüm amillərdən biridir. Texnologiy cəhətdən güclü müasir ordu ölkənin müstəqilliyinin möhkəmlənməsində və inkişafında, həmçinin regionda mühüm geosiyasi aktora çevrilməsində əhəmiyyətli rola malikdir. İsraili ekspert sonda deyib: “Son illər Azərbaycanda logistikanın möhkəmlənməsi, texniki cəhətdən yenilənmə, ən müasir silahların alınması üzrə böyük işlər aparılıb və bu gün Azərbaycan Ordusu regionda ən güclü ordulardan biridir. Bakıda Zəfər paradı bunu bir daha sübut etdi. Tarixi ədalət, beynəlxalq hüquq, iqtisadi güc, hərbi qüdrət və vətənpərvərlik ruhu Azərbaycan tərəfindədir”.

17-23 dekabr 2020-ci il

Организация под председательством Азербайджана осудила санкции против Турции

Тюркский совет под председательством Азербайджана осудил санкции, введенные против Турции со стороны США. Соответствующее заявление организации опубликовано на ее официальной странице в Twitter. «Решение США о наложении односторонних санкций против Турции несправедливо. Мы поддерживаем Турцию, а также предложение решить этот вопрос объективным и непредвзятым способом посредством диалога и дипломатии», - говорится в заявлении организации. Напомним, что Тюркский совет - международная организация,

объединяющая современные тюркские государства, главной целью которой является развитие всестороннего сотрудничества между государствами-членами.

Пострадавшие от армянской агрессии получают компенсации

Президент Ильхам Алиев подписал распоряжение о дополнительных мерах по возмещению ущерба, причиненного гражданскому населению в результате начавшейся 27 сентября 2020 года агрессии вооруженных сил Республики Армения в отношении территории Азербайджанской Республики. Согласно распоряжению, на начальном принято решение об обеспечении необходимых социальных нужд пострадавшего гражданского населения

и устранении ущерба, причиненного их бытовым и личным предметам. В связи с разрушенными или аварийными жилыми домами, повреждением предметов домашнего обихода каждой семье будет выплачена материальная помощь в размере 6000 манатов, каждому члену семьи в связи с повреждением личных вещей – 1500 манатов. В связи с другими поврежденными жилыми домами каждой семье будет выплачена материальная помощь в размере 1000 манатов.

Еще больше интернета и минут по старой цене для тарифов Klass от Bakcell

Отныне, в рамках обновленных тарифов Klass, Bakcell предлагает еще больше интернета и минут, обеспечивая дополнительные удобства и еще большую потребительскую ценность для абонентов компании. Теперь абонентам предлагается возможность получить гораздо больше интернета и минут по той же доступной цене, и продолжить пользоваться превосходным клиентским

опытом и полным потенциалом самой быстрой и высококачественной мобильной сети в стране:

- «Klass 10» (бывший Klass XL): 2 ГБ интернета и 300 минут для звонков по всей стране (вместо 1 ГБ и 250 минут) за 10 манатов в месяц;
- «Klass 25» (бывший «Klass XXL»): 800 минут для звонков внутри сети и 250 минут для звонков вне сети и целых 15 ГБ Интернета (вместо 2 ГБ) за 25 манатов в месяц;
- «Klass 50» (бывший «Klass 3XL»): 2500 минут для звонков внутри сети и 500 минут для звонков вне сети вместе с 20 ГБ интернета (вместо 10 ГБ) и 2 ГБ в роуминге (вместо 1 ГБ) за 50 манатов в месяц.
- «Klass 5» (бывший «Klass L»): 100 минут по всей стране и 500 МБ (вместо 200 МБ) интернета каждый месяц всего за 5 манатов.

Кроме того, Bakcell представила новый тариф «Klass 15» с 450 минутами для звонков по всей стране и 5 ГБ Интернета за 15 манатов в месяц.

МИД: Азербайджан поддерживает позицию Турции, основанную на международном праве и справедливости

Министерство иностранных дел Азербайджанской Республики выступило с заявлением в связи с решением США о введении против Турции односторонних санкций. Как сообщили в министерстве, в заявлении говорится: «Осуждаем решение США о введении односторонних санкций против Турции за покупку систем противовоздушной обороны С-400, и расцениваем этот шаг в отношении Турции как применение двойных стандартов. Вызывает сожаление, что предложение турецкой стороны решить этот вопрос путем диалога и дипломатии не было принято США, являющимися страной-союзником. Азербайджан, как всегда, находится рядом с Турцией и поддерживает ее позицию,

основанную на международном праве и справедливости.

Призываем предпринять соответствующие неотложные шаги для скорейшего решения посредством диалога этого вопроса, касающегося национальной безопасности Турции».

Популярное американское издание опубликовало статью об Отечественной войне Азербайджана

На сайте популярного в США журнала FOREIGN POLICY NEWS опубликован подробный обзор статьи председателя правления АЗЕРТАДЖ, вице-президента Организации информационных агентств стран Азии и Тихого океана (OANA) Аслана Асланова о грандиозной победе Азербайджана в Отечественной войне. В материале, представленном под заголовком «Оперативные шаги Президента Ильхама Алиева принесли Азербайджану решительную победу и создали новые реалии в регионе», говорится об итогах Отечественной войны, в том числе о беспрецедентной в современной военной истории Шушинской операции, принуждении оккупанта-Армении в результате 44-дневной войны к подписанию акта о капитуляции, об успехах, достигнутых Президентом Ильхамом Алиевым в информационном пространстве и дипломатической плоскости, о новых реалиях, сложившихся в регионе. Отметим, что сайт FOREIGN POLICY NEWS, основанный в 1970 году, имеет более 100 тысяч читателей.

Ранее вышеуказанную статью АЗЕРТАДЖ опубликовали индонезийские сайты citayambersatu.com и watnaplus.com, египетский информационный портал Aldiplomasy, пакистанская газета National Herald Tribune, порталы EU Policies Европейского союза, News24hours Румынии, Golden Bridge News Кыргызстана, Turktoday.info, а также чилийский

новостной сайт Infogate.

Широкое внимание зарубежных СМИ к статье связано с интересом общественности и читательской аудитории к ставшему новшеством в мировой военной истории опыту Азербайджана в войне, военно-политическому завершению 30-летней оккупации Карабаха в очень короткие сроки.

Кто стоит за террористами в Карабахе ГОРЯЧАЯ ТЕМА

По многим армянским телеграм-каналам, которые выступают в оппозиции к действующей в Армении власти, звучат призывы к «партизанской войне в Карабахе». Публикуются и подробные инструкции «партизанских» действий, и необходимое для этого снаряжение.

Очередной изыск сумрачного армянского военного гения – развертывание партизанской войны в Карабахе – лишнее доказательство неадекватности тех, кто к этому призывает. Отсылки к опыту фидаев происходит от арабского слова fedaayeen, что буквально означает «те, кто идет на жертву») – полное невежество, поскольку при внешней схожести целей – сорвать деятельность государственных органов – тогдашние условия и нынешние отличаются как небо и земля.

Успешность действий тогдашних фидаев была обусловлена двумя факторами: отсутствием антипартизанской выучки противостоящих им воинских частей и наличием социальной базы для повстанцев. Проще говоря – местное население их кормило и укрывало.

С момента последней успешной операции фидаев - Зейтунского восстания 1862 года – прошло полтора столетия, и тактика борьбы с партизанами шагнула на невиданные высоты. Специально подготовленные подразделения, натасканные именно на такую форму ведения боевых действий, дроны и масса электроники, лишаящую партизан их главного преимущества – скрытности. Ну а главное – отсутствие в освобожденных от оккупации районах Карабаха лояльного к партизанам населения.

Что получается в сухом остатке? Люди, откликнувшиеся на призывы некомпетентных идиотов и подлецов к партизанской войне, станут просто пушечным мясом. Простой Ашот, у которого в голове каша из патриотизма и реваншизма, купив за свой счет снаряжение – а это обычное отношение к добровольцам в Армении, экипироваться они должны за свой

счет – проживет на территории Карабаха не более пары суток.

Никакое массовое партизанское движение там невозможно. А для армянских реваншистов это означает только одно – ставка на создание диверсионных групп, которые, приходя с территории Армении, будут нести смерть и террор мирным жителям. Фактически речь идет о том, что в Ереване призывают к организации массового террора в Нагорном Карабахе, совершенно не задумываясь о возможных последствиях.

Никто из армянских реваншистов не удосужился вдуматься в слова Ильхама Алиева: «Мне кажется, что Армении не следует пытаться начинать заново. Два дня назад во время военного парада, посвященного нашей славной Победе, я сказал, что если армянский фашизм опять поднимет голову, то мы сокрушим его голову железным кулаком. Поэтому они должны быть очень осторожны, не должны планировать никаких военных действий. На этот раз мы их полностью разгромим. Это ни для кого не секрет. Но надеюсь, что этого не произойдет. Одним словом, миротворческая миссия в силе».

А между тем в заявлении азербайджанского президента, которого после Отечественной войны заслуженно можно называть великодушным стратегом, разбирающимся не только в вопросах мира, но и войны, изложена вся концепция ответных действий Баку на случай очередной суицидальной попытки армянских реваншистов, призывающих к развязыванию террора.

Их цели совершенно очевидны - ожесточить азербайджанских военных и спровоцировать их на антитеррористические операции, которые потом можно выдать за нападения на мирных жителей. После чего будет развязана оплаченная очередной порцией армянской и азербайджанской крови пропагандистская кампания с обвинениями:

- *российских миротворцев – в неспособности сохранить мир;*
- *азербайджанской стороны – в геноциде и стремлении изжить армян из Нагорного Карабаха;*
- *армянских властей – в нежелании защитить армян;*
- *всех трех сторон – в неспособности выполнить достигнутые договоренности.*

И, разумеется, с призывами к Западу

поддержать «национально-освободительную борьбу армянского народа против зверств Баку и Анкары». Желательно – деньгами и оружием, с обязательным введением «сокрушительных» санкций против Азербайджана и Турции. А еще лучше – чтобы страны Европы и США имели основание потребовать пересмотра мирного соглашения на армянских условиях или вообще ввести в Карабах международный миротворческий контингент.

Причем описанное выше – отнюдь не плод фантазии автора или его предположения. Федеральная служба безопасности России располагает достоверными данными об активизации контактов армянских националистов и реваншистов с западными спецслужбами, о чем директор ФСБ Александр Бортников совсем недавно докладывал Владимиру Путину.

И есть все основания утверждать, что и призывы к «партизанской войне», и недавняя перестрелка в Гадруте, и нападение на азербайджанских солдат в Джебраильском районе, и нападение, а также угрозы в адрес специалистов, прибывших для участия в реконструкции освобожденных районов Нагорного Карабаха, – все это очередная фаза и результат этих активных контактов.

Что ж, ответ Баку на подобный сценарий давно разработан. И идущая сейчас операция азербайджанской армии по зачистке от боевиков сел Кехня Таглар и Чайлагала, и взятие под контроль этих населенных пунктов – вполне адекватный ответ на безумные попытки армянских реваншистов «хлопнуть дверью» и «зажечь Карабах».

Разумеется, придем и опалив себе при этом самые нежные места. Впрочем, кровожадность, мазохизм и склонность к политическому суициду этого сегмента армянских элит уже известны всему миру.

Юлия Медведева, Москва
Источник: haqqin.az

İqtisadi tərəqqiyə və hərbi qələbəyə apararı böyük siyasət

Müasir tariximizin 50 ildən artıq bir mərhələsi, o cümlədən müstəqil Azərbaycan dövlətinin formalaşması, dinamik inkişafı və dünya integrasiya sisteminə qovuşması ümummilli lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Dünyanın ən güclü siyasi xadimləri, tələbkar ekspertləri bu qüdrətli soydaşımızı Azərbaycan tarixinin yetirdiyi ən mükəmməl şəxsiyyət, beynəlxalq miqyaslı böyük siyasət və dövlət xadimi, fenomen lider kimi qiymətləndirmişlər.

SSRİ-nin dağılması ərəfəsində və ondan sonrakı ilk dövrdə respublikamızda mövcud siyasi, ictimai, sosial-iqtisadi vəziyyəti yadımıza salmaq. Bu dövrdə ittifaq hökuməti tərəfindən qəbul edilmiş “yeni-dəqurma” kursu pərdəsi altında həyata keçirilən sistemsiiz islahatlar, ölkənin idarə edilməsinin başabələ radikal islahatçılara tapşırılması dünyanın quru hissəsinin 1/6 hissəsini təşkil edən Sovet İttifaqında bir-birilə zəncirvari şəkildə bağlı olan respublikalar arasında əlaqələrin pozulmasına səbəb oldu. Nəticədə, ümumi bazar üçün xalq təsərrüfatının əsas sahələrini fəaliyyətində asl xaosun yaranması, ənənəvi satış bazarlarının itirilməsi keçmiş müttəfiq respublikaların iqtisadiyyatını, demək olar ki, iflic vəziyyətinə saldı.

Həmin dövrdə Azərbaycan iqtisadiyyatı da çox ağırlı proseslər keçirirdi. Bu, elə bir mərhələ idi ki, xalq təsərrüfatının bütün sahələrində tənəzzül davam edirdi, ölkənin maliyyə-kredit sistemi iflic vəziyyətində idi, böyük zəhmət hesabına uzun illər ərzində qazanılmış mövqelər itirilirdi. SSRİ-nin süqutundan dərhal sonra erməni işğalçıları tərəfindən ərazimizin xeyli hissəsinin zəbt edilməsi şəraitində ölkə daxilindəki qeyri-sabit ictimai-siyasi vəziyyət, hakimiyyət uğrunda çəkişmələr təsiri dağıdıcı olan bu neqativ meyilləri daha da gücləndirirdi. İlk addımların atan müstəqil dövlətimiz yox olmaq təhlükəsinə məruz qalmışdı.

O zaman ümummilli ider Heydər Əliyev Moskvadan Bakıya dönmüş, yerli rəhbərliyin siyasi qışqıncılığı səbəbindən doğulub-böyüdüüyü torpağa üz tutmuş, blokada şəraitində yaşayan Naxçıvanı məharətlə idarə edib, muxtar respublikanı işğaldan qorumağa nail olmuşdu. Ulu öndərin belə bir böhranlı günlərdə xalqın təkidli tələbi ilə yənidən respublika rəhbərliyinə qayıtması ilə respublikamızda dövlətçiliyin möhkəmləndirilməsinə, ictimai-siyasi, iqtisadi vəziyyətin sabitləşməsinə, suveren gənc dövlətin iqtisadi əsaslarının yaradılmasına xidmət edən kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsinə şərait yaranadı. Bilavasitə xilaskar liderin rəhbərliyi ilə müstəqil Azərbaycanın dövlət quruculuğunun əsasları ya-

radıldı, müstəqilliyimizin əbədi qorunması üçün fundamental zəmin formalaşdırıldı.

Ulu öndər, ikinci müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu və memarı Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqının təkidli tələbləri nəticəsində 1993-cü ilin iyununda, son dərəcə ağır və kritik bir dövrdə ikinci dəfə hakimiyyətə qayıdırdı, tarixi xilaskarlıq missiyasına başlamasından sonra ölkəmizdə vətəndaş qarşıdurmasına, separatçılıq meyillərinə, xaos, anarxiyaya, hərə-mərciliyə son qoyuldu.

O böhranlı aylarda və illərdə ulu öndər Heydər Əliyevin sayəsində Azərbaycanın parçalanmaq, müstəqilliyini yenidən itirmək təhlükəsi və qorxusu birdəfəlik aradan qaldırıldı. Ölkədə hər bir sahədə, sözün əsl mənasında, quruculuq işlərinə başlanıldı.

İlk növbədə yeni yaranmaqda olan Azərbaycan Ordusunda hökm sürən intizamsızlığa son qoyuldu. Ayırı-ayrı silahlı dəstələr, hərbi birləşmələr, könüllülər batalyonları ləğv edildi. Orduda dəmir nizam-intizam yaradılmağa başlandı, əsl ordu quruculuğuna qədəm qoyuldu. Ordunun döyüş qabiliyyətinin, vətənpərvərliyin artırılması, möhkəmləndirilməsi, ən müasir silah və texnikalarla təchiz edilməsi, peşəkar hərbiçilərin formalaşdırılması istiqamətində genişmiqyaslı işlərə başlanıldı. Cəbhədə atəşkəsin əldə edilməsi ölkənin dirçəldilməsi üçün əlverişli şəraitə yol açdı.

Təcrübəli dövlət xadimi Heydər Əliyev qəti əmin oldu ki, ağır vəziyyətdə olan respublika iqtisadiyyatını dirçəltmək, ölkənin dünya integrasiyasında iştirakını canlandırmmaq üçün ən sanballı mənbə neft amili ola bilər. 1994-cü ildə “Əsrin müqaviləsi” imza-

landı. Respublikaya güclü investisiya axını başlandı. Azərbaycan iqtisadiyyatı, ilk növbədə, onun neft sektoru beynəlxalq biznes həyatına qoşuldu. Neft strategiyası müstəqil respublikamızda demokratiyanın inkişafı, ictimai-siyasi sabitliyin təmin edilməsi, milli dövlət quruculuğunun möhkəmləndirilməsi, onun dünya iqtisadiyyatına qovuşması üçün möhkəm baza yaratdı. Artıq 1996-cı ildə iqtisadiyyatda tənəzzül meyillərinin qarşısı alındı. Bütün bunlar yaranmış xaos, ümidsizliyə sarsıdıcı zərbə, dinamik iqtisadi həyata, onun dirçəlməsinə apararı qələbə idi.

1998-2000-ci illərdə Azərbaycan iqtisadiyyatına bütün maliyyələşdirmə mənbələrindən 39,1 trilyon manat (8,9 milyard dollar) investisiya yönəldilmişdir. Bu vəsaitin 6,5 milyard dolları xarici investorlar tərəfindən qoyulmuşdu. Müvafiq göstəriciyə görə, Azərbaycan nəinki MDB ölkələrini, hətta bəzi Şərqi Avropa ölkələrini qabaqlayırdı. 1998-2003-cü illərdə dövlət büdcəsinin müdafiə olunan maddələri (əməkhaqqı, pensiya, müavinət, ərzaq, dərmanlar və s.) üzrə xərclər təxminən 2,1 dəfə artmışdı. 2002-ci ildə isə büdcədə bu xərclər 67 faiz təşkil etmişdi. Büdcənin xərc hissəsində “Əməkhaqqı” maddəsi 2 dəfə, “Pensiya və müavinət” maddəsi isə 2,8 dəfə artmışdı.

1998-ci ilin sentyabrında Bakıda ulu öndər Heydər Əliyevin bilavasitə təşəbbüsü ilə Qədim İpək yolunun bərpasına dair beynəlxalq sammit keçirildi. Heydər Əliyev tam əmin idi ki, ölkəmizin İpək yolu nəqliyyat dəhlizində aktiv iştirakı müstəqilliyimizin qorunması və nəqliyyat kompleksinin yenidən qurulması, Azərbaycanın mühüm beynəlxalq dəhlizinə çevrilməsi

üçün müstəsna əhəmiyyət kəsb edəcəkdir.

Eyni zamanda, ölkədə yeni iqtisadi sistemin qurulması, aqrar islahatların, özəlləşmənin aparılması, sahibkarlığın inkişafı ilə əlaqədar qanunvericilik bazası yaradıldı. Heydər Əliyev əhalinin sosial şəraitinin yaxşılaşdırılmasını fundamental əhəmiyyət kəsb edən bir məsələ kimi ön plana çəkirdi. Ulu öndər ciddi narahatlıq keçirirdi ki, əhalinin xeyli hissəsi işsizlik, yoxsulluq şəraitində yaşayır, doğma yurdlarından erməni millətçiləri tərəfindən qovulmuş azərbaycanlılar ağır çətinliklərlə üzləşirlər. Doğrudan da, 1993-1994-cü illərdə bu tənəzzül artıq son həddə çatmışdı. İqti-sadiyyatımız inkişaf etmək əvəzinə, hər il təxminən 20-25 faiz tənəzzül edirdi. İnflyasiya çox yüksək səviyyəyə

yən edib, gələcək tərəqqinin əsaslarını formalaşdırdıqdan sonra əbədiyyətə qovuşdu. Ulu öndərin ən layiqli davamçısı, müasir tipli siyasi lider İlham Əliyev 2003-cü ildə keçirilən prezident seçkilərində seçicilərin həlledici hissəsinin etimadını qazanaraq, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçildi.

Azərbaycanın yeni rəhbəri andıçma mərasimində dedi: “Oktyabrın 15-də Azərbaycan xalqı seçki məntəqələrinə gələrək, Heydər Əliyev siyasətinə səs veribdir. Sülhə, əmin-amanlığa, tərəqqiyə, inkişafa, quruculuğa, sabitliyə səs veribdir. Bu siyasət Azərbaycanı alternativ yoxdur. Azərbaycana hörmət edirlər. Azərbaycanı demokratiya daha da inkişaf edəcəkdir, siyasi plüralizm, söz azadlığı təmin olunacaqdır. Ölkəmiz müasir döv-

nin açılışından sonra Azərbaycan qazı Gürcüstan və Türkiyə bazarlarına ixrac olunmağa başladı və bu, eyni zamanda, “Şahdəniz” yatağının işlənilməsinin ikinci mərhələsi və “Cənub Qaz Dəhlizi” layihəsi üçün bünövrə yaratdı. 2014-cü ildə Səngəçaldı Cənub Qaz Dəhlizinin təməli qoyuldu. 2015-ci ildə Azərbaycan Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurasının yaradılması təşəbbüsü ilə çıxış etdi. 2017-ci il sentyabrın 14-də Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda “Azəri”, “Çıraq” yataqlarının və “Günəşli” yatağının dərinsulu hissəsinin (AÇG) birgə işlənməsi və hasilatın pay bölgüsü haqqında yeni saziş imzalandı.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyinin səhərişi günü, may ayının 29-da Səngəçal Terminalında Azərbaycan dövləti və xalqının tarixində daha bir mühüm hadisə baş verdi. Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində əsas aktör-lərdən birinə çevrilən ölkəmizdə böyük önəmə malik olan Cənub Qaz Dəhlizinin rəsmi açılışı oldu. Dünyanın nüfuzlu dövlətlərinin, aparıcı beynəlxalq mərkəzlərinin, iri neft şirkətlərinin, OPEK-in rəsmi nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən tədbirdə Azərbaycan prezidenti bu layihənin əhəmiyyəti və dünyaya verəcəyi töhfələri diqqətə çatdıraraq, bəyan etdi ki, “bəla nəhəng layihələri tərəfdaşlarımızla birlikdə icra edirik və Avropanın enerji xəritəsini yenidən tərtib edirik”.

2018-ci il iyunun 12-də isə Türkiyənin Əskişəhər şəhərində TANAP - Trans- Anadolu qaz kəməri istifadəyə verildi. Dövlət başçısı çıxışında, “TANAP-ın istismara verilməsi Türkiyə-Azərbaycan qardaşlığının növbəti təzahürüdür. TANAP Türkiyə ilə Azərbaycanın növbəti zəfəridir. TANAP tarixi layihədir. Bu gün biz XXI əsrin enerji tarixini birlikdə yazırıq. Bu tarix işbirliyi tarixidir, bu tarix sabitlik tarixidir. Enerji layihələrimiz bölgəmizə sabitlik götürür. Bu layihələrdə iştirak edən bütün ölkələr, bütün şirkətlər fayda görür, xalqlar fayda görür. TANAP kimi nəhəng layihənin həyata keçirilməsi Türkiyə-Azərbaycan liderlərinin birgə güclü siyasi iradəsi nəticəsində mümkün olmuşdur”, - deyərək bir daha dünyanın diqqətini Azərbaycanın önəminə çəkdi.

Bu hadisəni Azərbaycan xalqının tarixi nailiyyətlərindən biri kimi qiymətləndirdi. Azərbaycan dövlətinin əldə etdiyi uğurlar əhəmiyyətli dərəcədə ölkənin düşünülmüş iqtisadi siyasəti, onun tərkib hissəsi hesab edilən investisiya siyasətidir. Son 20 ildə Azərbaycan iqtisadiyyatına 260 milyard dollardan çox vəsait qoyulmuşdur. Müsbət nəticələrdən biri odur ki, ölkə iqtisadiyyatına investisiya qoyan ölkələrin coğrafiyası genişlənir, investisiyaların digər sahələrə, xüsusilə də qeyri-neft sektoruna yönəldilməsi meylli güclənir, daxili investisiyaların həcmi artır.

Azərbaycanda ildən-ilə təkmilləşən və dinamik inkişafı xidmət edən sənayeləşmə siyasəti həyata keçirilir, texnoparklar, sənaye məhəllələri yaradılır. Real sektorun inkişafı, irimiqyaslı infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi nəticəsində Azərbaycan bu gün dünyada özünün iqtisadi enerji, ərzaq, maliyyə təhlükəsizliyini təmin edən bir ölkə kimi tanınır. Qarşıdakı dövrdə qeyri-neft sektorunun inkişafı, emal sənayesinin quruluşunun təkmilləşməsi, səmərəlilik göstəricilərinin yaxşılaşması iqtisadi inkişaf strategiyasının prioritet istiqamətləri kimi daha böyük uğurlarla müşayiət olunacaqdır. İqtisadiyyatın inkişaf strategiy-

17-23 dekabr 2020-ci il

yasının mühüm istiqamətlərindən biri regionların inkişafında mövcud uygunsuzluqların əhəmiyyətli dərəcədə yumşaldılması, maddi əmək resurslarından səmərəli istifadə edilməsidir. 11 fevral 2004-cü ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev “Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının (2004-2008-ci illər)” təsdiq edilməsi haqqında sərəncam imzaladı. Bu barədə dövlət başçısı demişdi: **“Bu, demək olar ki, ümumiyyətlə, bizim iqtisadi baxımdan görülən işlərimizin yeni bir istiqamətidir. Düzdür, həmişə bu sahəyə diqqət göstərilirdi, amma belə kompleks, sistem şəkildə, düşünülmüş bir proqram çərçivəsində, demək olar, bu istiqamətin əsas parametrləri bu il müəyyən olunubdur. Deyə bilərəm ki, bizim bu sahədə gördüyümüz işlər də təqdirəlayiqdir”**.

Son 17 ildə regional inkişaf proqramları çərçivəsində Bakı ilə yanaşı, Naxçıvan, Gəncə-Qazax, Şəki-Zaqatala, Lənkəran, Quba, Xaçmaz, Abşeron, Dağlıq Şirvan, Aran iqtisadi rayonlarında dünya standartlarına cavab verən ofislər, binalar, istehsal sahələri tikilmiş, nəqliyyat, energetika, qaz təchizatı sistemində müsbət dəyişikliklər edilmiş, beynəlxalq tələblərə cavab verən rabitə stansiyaları, qovşaqları açılmış, o cümlədən uçuqar kəndlərdə əhaliyə xidmətin yaxşılaşdırılması ilə bağlı çoxsaylı tədbirlər həyata keçirilmişdir. Respublika-mızın bölgələrində beynəlxalq standartlara cavab verən yollar salınır, körpülər, aeroportlar tikilir, müasir diaqnostika mərkəzləri, istirahət ocaqları istifadəyə verilir. Hesablamalara görə, regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair dördüncü Dövlət Proqramının icrası üçün ən azı 17 milyard manatdan çox vəsait nəzərdə tutulur ki, bunun da 4,6 milyard manatı özəl sektorun payına düşür.

2017-ci il oktyabr ayının 30-da Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın, Qazaxıstan Respublikasının Baş naziri Bakiyev Saqintayevin, Gürcüstanın Baş naziri Giorgi Kvirikaşvilinin, Özbəkistan Respublikasının Baş naziri Abdulla Aripovun, həmçinin Tacikistan və Türkmənistan respublikalarından nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanında Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun

açılış mərasimi keçirildi. Dünyanın 100 layihəsi siyahısına daxil olan Bakı-Tbilisi-Qars dəmiryol xəttinin istifadəyə verilməsi ölkəmizin beynəlxalq aləmdə nüfuzunun artmasına, iqtisadi-siyasi müstəqilliyimizin möhkəmlənməsinə xidmət edən ən mühüm amillərdən biridir. 2018-ci ilin avqustunda beş Xəzəryanı dövlətin inkişafı, onlar arasında faydalı əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün imkanlar yaradan Xəzərin statusu qəbul edildi. Bu gün Azərbaycan dünyanın nəqliyyat mərkəzlərindən biri kimi tanınır. Bu, sözün əsl mənasında, ölkəmizin böyük inkişaf imkanlarına malik olduğunu göstərir. Bu, sözün əsl mənasında, ölkəmizin böyük inkişaf imkanlarına malik olduğunu göstərir. Bu, sözün əsl mənasında, ölkəmizin böyük inkişaf imkanlarına malik olduğunu göstərir.

Son 17 ildə respublikada 16 min kilometrədən çox yollar salınmış, yol infraqururunda ciddi addımlar atılmışdır. Yeri gəlmişkən, onu da qeyd edək ki, dünyanın ən nüfuzlu reyting agentlikləri respublikamızda yol infraqururunu yüksək qiymətləndirirlər. Həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində ölkəmizdə ən son texnologiyeniliklər tətbiq edilir, internetə simli, simsiz, mobil texnologiyalarla çıxış imkanları yadadır. Evlərdə, iş yerlərində istifadə edilən kompüterlərin sayı artır. İlk telekommunikasiya peyki “Azerspace-1”, yer səthinin müşahidə peyki “Azersky” və nəhayət, 2018-ci ildə üçüncü peykimiz orbitə çıxarılıb və bununla da Azərbaycan kosmik ölkələr sırasına qoşulub. İKT üzrə yüksəkixtisaslı kadr hazırlığı da genişləndirilib, həmçinin “elektron hökumət” üzrə xidmətlərin sayı və keyfiyyəti artırılır. Qarşıdakı dövrdə bu sahədə görülən işlər daha da genişlənəcək, ölkəmizin rəqabətə davamlılığının təmin edilməsi üçün vacib amil rolunu oynayacaqdır.

Prezident İlham Əliyev fəaliyyətinin ilk günlərindən başlayaraq ölkədə yox-sulluğun minimuma endirilməsi, yeni iş yerlərinin yaradılması, əhalinin su, qaz, elektrik enerjisi ilə təminatı istiqamətində ciddi işlər gördü. 2009-cu ildə Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Azərbaycan Konstitusiyasında ciddi dəyişikliklər edildi. Azərbaycanda sosial yönümlü bazar iqtisadiyyatının qurulması dövlətin əsas məqsədlərindən biri kimi müəyyənləşdirildi. Bu, ilk növbədə o deməkdir ki, dövlət sərt bazar iqtisadiyyatının tələblərini, qanunları, sosial şəraiti nəzərə almalıdır. Ölkədə irimiqyaslı quruculuq işləri aparılır, bunlar da o deməkdir ki, biz daim əhalinin həyat səviyyəsi, pul gəlirlərinin di -

ması bu məqsədi daşıyır.” Görülmüş tədbirlər nəticəsində Azərbaycan minimum əməkhaqqının səviyyəsinə görə MDB ölkələri ilə müqayisədə alıcılıq qabiliyyəti indeksi üzrə ikinci yerə qalxdı. 2019-cu ildə minimum əməkhaqqı məbləğinin 250 manata çatdırılması isə dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən sahələrdə vahid tarif cədvəli ilə müəyyən edilmiş aylıq tarif məaşları üzrə orta əməkhaqqının artmasını da göstəndirdi. 2018-ci ildə ölkə üzrə 400 min şəxs 180 manatdan az əməkhaqqı aldı, onların 67 faizi, yəni 270 mini dövlət

lanma məsələsini həmişə diqqət mərkəzində saxlayır, onun alınmasında və qaytarılmasında qarşı tərəflə razılaşdırılmış şərtlərin yerinə yetirilməsini strateji vəzifə kimi qiymətləndirir.

Azərbaycanın taleyüklü inkişaf strategiyası ətrafında cəmiyyət daxilində konsensusun yaradılması, dövlətin milli mənafeələrə xidmət edən və yüksək həyat tərzinə təminat verən strateji siyasəti, qloballaşan dünyanın inkişaf kontekstində respublikamızın

iqtisadi təhlükəsizliyinin təmini, Azərbaycanın gələcəyi naminə yaranmış ümumxalq birliyi Azərbaycan dövlətinin, Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin apardığı uğurlu siyasətin nəticəsidir. Prezident İlham Əliyev b u n u n l a bağlı demişdir: **“İqtisadi**

müstəqillik, güclü ordu potensialı, cəsarətli, birmənalı siyasət, milli maraqlarımızın qorunması – bu amillər bizi problemlərdən qoruya bildi. Azərbaycanın gələcəkdə uğurlu inkişafı üçün bütün bu amillər daha da güclənməlidir”. Azərbaycan Ordusu ulu öndər Heydər Əliyevin dövründən əsas qoyulan siyasət və strategiya nəticəsində dünyanın güclü orduya malik 50 ölkəsi sırasında inamla addımlağa başladı və bu gün də addımlamaqda, ön sıralara yüksəlməkdədir. Bütün bunlar 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində, həm də İkinci Vətən müharibəsində öz tarixi nəticələrini verdi.

Vətən müharibəsində xalqımızın Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ətrafında bir yumruq kimi birləşməsi erməni faşizmi üzərində qələbənin əldə edilməsində həlledici rol oynadı. Ölkə prezidentinin başçılıq etdiyi şanlı, rəşadətli Azərbaycan Ordusu, qəhrəman, igid Azərbaycan Ordusu 44 günlük İkinci Vətən müharibəsi ilə 32 illik qanlı Qarabağ münaqişəsinə son qoydu. Sentyabrın 27-də başlayan və noyabrın 9-da başa qatan 44 günlük İkinci Vətən müharibəsi ilə yağ, murdar düşmən və onun qanlı havadarları üzərində tarixi, möhtəşəm Qələbə, Zəfər çalındı. İşğalçı, faşist və terror dövləti olan Ermənistan güclü Azərbaycan qarşısında tab

gətirə bilmədi, təslim oldu, məğlub edildi, kapitulyasiya aktına imza atdı, məğlubiyyətini rəsmən etiraf etdi.

Azərbaycan xalqı 32 ildən sonra Haqqına, Haqq etdiyinə qovuşdu. 32 il dözdü, səbir etdi, təmkin nümayiş etdirdi və sonda da qanuni, halal Qələbəsinə əldə etdi. Bəli, bu Qələbə, bu Zəfər heç də asan başa gəlmədi. Bunun üçün bəli, on illiklər lazım gəldi.

Bəli, bugünkü uğurlarımıza, İkinci Vətən müharibəsinin Qələbə və Zəfərlə başa çatdırılmasına görə, həm də ulu öndər Heydər Əliyevə, onun uzaqqörən siyasət kursuna borcluyuq, onun ruhuna minnətdarıq, onun ölməz, müqəddəs ruhu qarşısında baş əyirik. Onun qurub-yaratdığı, şah əsəri olan müstəqil Azərbaycan, qüdrətli, güclü Azərbaycan dövlətinin sükani bu gün tam etibarlı əllərdədir. Ali Baş Komandan, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin uzaqqörən və müdrik milli dövlətçilik xətti və siyasəti ilə Azərbaycan Qələbələrəndə-Qələbələrə, Zəfərlərdən- Zəfərlərə doğru irəliləməkdədir.

Bu yerdə mütləq şəkildə xatırlatmağa dəyər ki, Qarabağın gözü, dilbər guşəsi olan Şuşanın 28 il 6 aydan sonra işğaldan azad olunduğu gün – noyabrın 8-də ölkə Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Fəxri Xiyabanda və Şəhidlər Xiyabanında oldular. Fəxri Xiyabanda ulu öndər Heydər Əliyevin, Şəhidlər Xiyabanında isə şəhidlərin xatirəsinə ehtramlarını bildirdilər. Şəhidlər Xiyabanında tarixi nitqi zamanı ölkə prezidenti dedi: **“Mən bu gün, eyni zamanda, ulu öndər Heydər Əliyevin məzarını ziyarət etdim, onun ruhu qarşısında baş əydim. Ürəyimdə dedim, xoşbəxt adamam ki, ata vəsiyyətini yerinə yetirdim. Şuşanı azad etdik! Bu, böyük Qələbədir! Şəhidlərimizin, ulu öndərin ruhu səddir bu gün! Gözün aydın olsun, Azərbaycan! Gözünüz aydın olsun, dünya azərbaycanlıları!”**

Bəli, ölkə prezidenti hər zaman ki kimi verdiyi vədə sadıq qaldı, ulu öndərin də vəsiyyətini bir oğul, bir övlad kimi yerinə yetirdi. Budur xoşbəxtlik, budur varislik, budur sadıqlıq!

Ziyad SƏMƏDZADƏ, AMEA-nın həqiqi üzvü, Milli Məclisin deputatı

Cari ilin 9 ayında ölkənin əsas göstəriciləri üzrə alternativ statistika

2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları üzrə keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ölkədə elektrik enerjisinin ümumi istehlakı 1,5% azalmışdır. Cari ilin sentyabr ayında əhali tərəfindən elektrik istehlakı keçən ilin eyni ayı ilə müqayisədə 0,6%, cari ilin əvvəlki ayı ilə müqayisədə isə 19% azalmışdır. Ölkə üzrə cəmi qaz istehlakı 1,7% azalmışdır. Eyni zamanda sentyabr ayında əhali tərəfindən qaz istehlakı keçən ilin eyni ayı ilə müqayisədə 8,1% azalmış, cari ilin əvvəlki ayı ilə müqayisədə isə 1,7% artmışdır.

Ölkə üzrə 807,3 min ton benzin istehlak edilmişdir ki, bu da keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 159 min ton azdır. Sentyabr ayında keçən ilin eyni ayı ilə müqayisədə benzin istehlakı 7,2%, cari ilin əvvəlki ayı ilə müqayisədə isə 13,8% artmışdır. 227,0 mln. m3 su istehlak edilmişdir ki, bu da keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 8,7 mln. m3 çoxdur. İstehlak edilmiş suyun 77%-i əhalinin payına düşmüşdür. Dəmir yolları ilə yükdaşımlar 1,9%, hava yolu ilə yükdaşımlar isə 61,1% azalmışdır. Bu ilin sentyabr ayında keçən ilin eyni ayı ilə müqayisədə

də yükdaşımların həcmi dəmir yolu ilə 12,6%, hava yolu ilə isə 85,7% azalmışdır. Dəmir yolları ilə daşınmış yüklərin 19,5%-i ölkədaxili, 52,9%-i beynəlxalq, 27,6%-i isə tranzit yüklər olmuşdur. AZAL ilə daşınmış yüklərin isə 18,6%-i ölkədaxili yüklərdir və keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ölkə daxilində daşınmış yüklərin həcmi 50,6% azalmışdır. Dəmir yolu ilə sərnəşindəşimlər keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 34,6%, hava yolları ilə isə 75,3% azalmışdır. Sentyabr ayında sərnəşindəşimlər əvvəlki aya nisbətə dəmir yolu ilə 28,6%, hava yolları ilə isə 12,4% artmışdır. Ölkədə əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 3,9 faiz az və ya 52,1 milyard manatlıq ümumi daxili məhsul istehsal edilmişdir. Adam-başına düşən ÜDM 4,7 faiz azalaraq 5222,5 manat və ya 3072,1 ABŞ dolları (ötən ilin müvafiq dövründə 3515,8 ABŞ dolları) təşkil etmişdir. Qeyri-neft-qaz sektorunda əlavə dəyər istehsalı 2,4%, neft-qaz sektorunda isə 6,4% azalmışdır, neft-qaz və qeyri-neft-qaz sektorları isə ÜDM-də xüsusi çəkiliş müvafiq olaraq 30,3% və 69,7% olmuşdur. Neft hasi-

latı 26,1 mln. ton (7,5% azalma), əmtəəlik qaz hasilatı 19,4 mlrd. m3 (8,9% artma) olmuşdur. Hüquqi şəxslər tərəfindən 7,7 mlrd. kVts, əhali tərəfindən isə 5,1 mlrd. kVts elektrik enerjisi istehlak edilmişdir. Keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə müvafiq olaraq artım tempi 2,4% və 0,04% olmuşdur. Təbiiq edilən məhdudlaşdırıcı tədbirlər səbəbindən enerjinin istehlakının dinamikaı ilə qeyri-neft ÜDM-inin artım dinamikasında səngimə baş vermişdir. 17,3 mlrd. kVts elektrik enerjisi istehsal edilmişdir ki, bu da keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 1,1% azdır. Sentyabr ayında istehsal keçən ilin eyni ayı ilə müqayisədə 1,7% azalmışdır. 12,8 mlrd. kVts elektrik enerjisi istehlak edilmişdir ki, bu da keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 1,5% azdır. Sentyabr ayında istehlak keçən ilin eyni ayı ilə müqayisədə 3,8% artmış, cari ilin əvvəlki ayı ilə müqayisədə isə 8,5% azalmışdır. Ümumilikdə 4,1 mlrd. m3 qaz istehlak edilmişdir ki, bu da keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 1,7% azdır. Ondan 2,4 mlrd. m3-i (58%) əhali tərəfindən istehlak

edilmişdir ki, bu da keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 12,4% çoxdur. Sentyabr ayında ölkə üzrə qaz istehlakı keçən ilin eyni ayı ilə müqayisədə 15,7%, cari ilin əvvəlki ayı ilə müqayisədə isə 4,5% azalmışdır. Bu dövr ərzində əhali tərəfindən qaz istehlakı keçən ilin eyni ayı ilə müqayisədə 8,1% azalmış, cari ilin əvvəlki ayı ilə müqayisədə isə 1,7% artmışdır. **Qaz istehlakının dinamikaı ilə qeyri-neft ÜDM-inin artım dinamikası arasında uyğunluq olmuşdur.** Ümumilikdə 807,3 min ton benzin istehlak edilmişdir. Keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə müvafiq olaraq benzin istehlakı üzrə artım tempi təbiiq edilmiş, məhdudlaşdırma tədbirləri ilə əlaqədar 16,4% azalmışdır. Qeyd edilən dövr ərzində benzin istehlakının dinamikaı ilə qeyri-neft ÜDM-inin artım dinamikası arasında uyğunluq olmuş, sentyabr ayından isə benzin istehlakında yüksəlmə nəzərə çarpmışdır. Sentyabr ayında keçən ilin eyni ayı ilə müqayisədə benzin istehlakı 7,2%, cari ilin əvvəlki ayı (avqust) ilə müqayisədə isə 13,8% artmışdır. Ümumilikdə 227,0

mln. m3 su istehlak edilmişdir ki, bu da keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 8,7 mln. m3 çoxdur. Sentyabr ayında keçən ilin eyni ayı ilə müqayisədə ümumi su istehlakı 6,2% artmış, cari ilin əvvəlki ayı ilə müqayisədə isə 7,4% azalmışdır. Əhali tərəfindən 174,2 mln. m3 su istehlak edilmişdir ki, bu da ümumi su istehlakının 77%-ni təşkil etmişdir. Keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə əhali tərəfindən istehlak olunan su üzrə artım tempi 9,0% olmuşdur. Hava yolu ilə yükdaşımların həcmi ümumilikdə 4,2 min. ton, o cümlədən ölkədaxili yükdaşımların həcmi 0,8 min ton olmuşdur.

Təbiiq edilən məhdudlaşdırıcı tədbirlər tələbin daralmasına təsirini göstərmiş və nəticədə cari ilin sentyabr ayında keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə yükdaşımlar 85,7%, cari ilin əvvəlki ayı ilə müqayisədə isə 33,3% azalmışdır. Dəmir yolları ilə yükdaşımların həcmi ümumilikdə 10,8 mln. ton, o cümlədən daşınmış qeyri-neft məhsullarının həcmi 7,6 mln. ton

olmuşdur. Sentyabr ayında keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə yükdaşımlar 12,6%, cari ilin əvvəlki ayı ilə müqayisədə isə 2,8% azalmışdır. Təbiiq edilən məhdudlaşdırıcı tədbirlər tələbin daralmasına öz mənfi təsirini göstərmiş və nəticədə keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə hava yolu ilə yükdaşımlar 61,1%, ölkədaxili yükdaşımlar 50,6% azalmışdır. Müəyyən dövrlərdə yükdaşımların dinamikası ilə qeyri-neft ÜDM-inin artım dinamikası arasında uygunsuzluq olmuşdur ki, bu da AZAL tərəfindən daşınan yüklər üzrə əlavə dəyər in xüsusi çəkisinin bu sahə üzrə ümumi buraxılışda yüksəlməsi ilə əlaqədardır. Keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dəmir yolları ilə yükdaşımlar 1,9%, ölkədaxili yüklərin daşınması isə 16,5% azalmışdır. Daşınmış yüklərin 70,6%-i qeyri-neft məhsulları olmuşdur. Müəyyən dövrlərdə yükdaşımların dinamikası ilə qeyri-neft ÜDM-inin artım dinamikası arasında uygunsuzluq olmuşdur.

Dəmir yolu ilə sərnəşindəşimlərinin həcmi ümumilikdə 1665,8 min. nəfər, o cümlədən ölkədaxili sərnəşindəşimlərinin həcmi 1636,7min nəfər olmuşdur. Təbiiq edilən məhdudlaşdırıcı tədbirlər səbəbindən sentyabr ayında sərnəşindəşimlər keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 59,2% azalmış, cari ilin əvvəlki ayına nisbətə isə 28,6% artmışdır. Hava yolu ilə sərnəşindəşimlərinin həcmi ümumilikdə 518,8 min nəfər, o cümlədən ölkədaxili sərnəşindəşimlərinin həcmi 149,7 min nəfər olmuşdur.

Pandemiya ilə əlaqədar sentyabr ayında sərnəşindəşimlər keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 87,7% azalmış, cari ilin əvvəlki ayına nisbətə isə 12,4% artmışdır. Pandemiya ilə əlaqədar əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dəmir yolu ilə sərnəşindəşimlər 34,6%, ölkədaxili isə 31,2% azalmışdır. Əsasən sərnəşindəşimlərinin dinamikası ilə qeyri-neft ÜDM-inin artım dinamikası arasında uyğunluq olmuşdur. Pandemiya ilə əlaqədar əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə hava yolu (AZAL) ilə sərnəşindəşimlərinin həcmi 75,3%, ölkədaxili isə 69,0% azalmışdır. Əsasən sərnəşindəşimlərinin dinamikası ilə qeyri-neft ÜDM-inin artım dinamikası arasında uyğunluq olmuşdur.

Asif Həsənov, i.f.d.

Onlar ömürlərini iqtisad elminə və iqtisadi təhsilə həsr etmişdi...

Qarayev Fərhad Mirzağa oğlu (1952)

Azərbaycan iqtisadçısı, iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru, dosent. 1977-ci ildə D.Bün-yadzadə adına Azərbaycan Xalq Təsərrüfatı İnstitutunu bitirmişdir. 1988-ci ildə namizədlik dissertasiyası müdafiə etmişdir. 1977-1992-ci illərdə BDU-nun "Siyasi iqtisad" kafedrasında laborant, baş laborant, kabinə müdiri, müəllim, 2003-cü ildən "İqtisadi nəzəriyyə" kafedrasında baş müəllim, 2008-ci ildən dosent kimi fəaliyyət göstərmişdir. 1992-2001-ci illərdə Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyində şöbə rəisinin müavini və şöbə rəisi vəzifələrində çalışarkən müs-təqil respublikanın iqtisadi qanunvericilik bazasının yaradılmasında, müvafiq sənədlərin ekspertizasında, Azərbaycan dilində iqtisadi terminlər lüğəti və iqtisadi ensiklopediyanın hazırlanmasında fəal iştirak etmişdir. 40-dan artıq elmi əsərin, eyni zamanda kütləvi informasiya vasitələrində 210-dan artıq, o cümlədən siğortaya dair 100-dən artıq məqalənin müəllifidir. BDU-nun "Maliyyə və menecment" kafedrasının dosenti idi. "İqtisadiyyat" qəzetinin səhifələrində bu günə qədər azad sahibkarlıq, bazar iqtisadiyyatı, siğorta, dünya iqtisadiyyatı ilə bağlı silsilə yazıları dərc olunurdu. Redaksiyada təşkil olunan "Dəyirmi masa"larda yaxından iştirak edir, bəzən ilk baxışdan sərt görünən prinsipial çıxışları ilə yadda qalırdı. Qaldırılan məsələlərə münasibəti, yanaşmaları fərqli idi. Amma hər fikrində bir əməl sezilirdi: doğma Azərbaycannın inkişafına, çiçəklənməsinə xidmət etmək.

Fərhad müəllim gözəl ailə başçısı idi. Ömür-gün yoldaşı - insanların sağlamlığının keşiyində duran həkim Nailə xanım ilə bərabər gözəl övladlar tərbiyə etmişdi. Mehriban, qayğıkeş ata idi...

Sarıyev Kutais Abuzər oğlu (1951) Azərbaycan iqtisadçısı, iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru. 1984-cü ildə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının İqtisadiyyat İnstitutunda "İstehsalın təmərküzləşməsi qanunu və müasir dövrdə onun fəaliyyətinin xüsusiyyətləri" mövzusunda namizədlik dissertasiyası müdafiə etmişdir. 1974-1979-cu illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetinin siyasi iqtisad kafedrasının baş laborantı, assistenti, baş müəllimi və dosenti olmuşdur. 1975-1990-cı illərdə respublikamızda ilk dəfə olaraq Azərbaycan Dövlət Universitetində Siyasi iqtisad üzrə daim fəaliyyət göstərən "ÜmumBakı" respublika seminarının elmi katibi, 1984-1990-cı illərdə isə ilk dəfə Azərbaycan Dövlət Universitetində siyasi iqtisad üzrə fəaliyyət göstərən daimi Müdafiə Şurasının elmi katibi olmuşdur. Azərbaycanın sosial-iqtisadi problemləri, mikroiqisadiyyat, sahibkarlıq, biznes fəaliyyəti, investisiya problemlərinə dair 130-a yaxın elmi məqalə və tezislərin müəllifidir. Bakı Dövlət Universitetinin "İqtisadiyyat" kafedrasının dosenti idi. Bu iki dəyərli insan haqqında dostları, iş yoldaşları öz xatirələrini bizimlə bölüşür. "İqtisadiyyat" kafedrasının professoru Pəri Həsənova: **"Fərhad müəllim də, Kutais müəllim də çox yaxşı tanıdığım və ən istəklili hamkarlarımdan biri kimi xatirimdə qalacaqlar. Onların gözlənilmədən ölüm xəbəri mənə bərk sarsıtdı. Geniş qəlbə malik ziyalılar idi. Onlar haqqında keçmiş zamanda danışmaq mənim üçün olduqca ağırdır. Təəssüflər olsun ki, bu gün onlar sıramızda yoxdur. Ancaq onlardan qalan unudulmaz xatirələr, iqtisadiyyata verdikləri töhfələr uzun illər yaşayacaq. İqtisadçı alim kimi əziz xatirələri onları tanıyanların yaddaşından heç vaxt silinməyəcək. Həyat şirindir, ölüm qaçılmazdır. Tələbələrin yaxın sırdaşı, himayədarları idi. Onlar təmənnaşız dost, alimənbə insan, yüksək intellekt sahibləri idi. Hər ikisinə Ulu Tanrıdan rəhmət diləyirəm! Ruhunuz şad olsun, əziz insanları!"** "İqtisadiyyat" kafedrasının professoru Murad Tağıyev: **"Təəssüf ki, Sarıyev Kutais və Qarayev Fərhad haqqında keçmiş zamanda danışmalıyıq. Hər ikisini çoxdan tanıdığımıza baxmayaraq, son 6-7 ildə hər gün, hər saat bir yerdə olmuşuq. Mövqeyimiz prinsipial və eyni zamanda, xeyirxah olmuşdur. Müdafiə Şurasının işi tez-tez Gənclər Universitetində keçirildiyindən uzun bir yol gedir, bir yerdə olurduq və qızğın elmi müzakirələr aparırdıq, 5 saatlıq yolun necə keçdiyini hiss etmirdik. İkisi də saf düşüncəli alim idi. Allah onlara rəhmət etsin".** İşlədikləri kafedranın bir sıra müəllimləri ilə böyük həyat yolunu birlikdə keçmişdilər. Onlardan biri - kafedranın do-

Sarıyev Kutais

senti **Zöhrab Eyvazovun dediklərindən:** **"F.Qarayevlə 1977-ci ildən bir kafedrada işləmişik. Ancaq onu 1971-ci ildən tanıyıram. O zaman indiki İqtisad universitetində qəbul imtahanı verən zaman tanış olmuşduq. İmtahanların birində Fərhad biletin suallarını cavablandırırdı və birdən onun imtahan götürən müəllimlə mübahisə etdiyini duydum. Fərhad verdiyi cavabın doğru olduğunu israr edir, imtahan qəbul edən müəllim isə cavabı doğru hesab etmirdi. Və Fərhad qəfil qalxıb müəllimə: "İki yazmaq istəyirsiniz, yazın, onsuz da mən bu instituta daxil olacam, bu il olmasa da, gələn il". Növbəti ilin sentyabrında Fərhadı birinci kursda gördüm, görüşdük və keçən qəbulu xatırladıq. "Əhsən", - dedim, - "dediyini etdin, amma heyif ki, bir qrupda olmadıq". O da: "Əsas dediyinə əməl etməkdir, adama ləzzət edir", - dedi. Bu əhvalatı, demək olar ki, birgə çalışdığımız illərin hər birində xatırlamışıq. Məndən bir il sonra Fərhad da təyinatla Azərbaycan Dövlət Universitetinə gəldi və beləliklə, birlikdə çalışmağa başladıq. Necə müəllim idi? Bunu tələbələrindən sorun.... Necə alim idi? Bunu kitab və məqalələrindən sorun...** **Mənə deyirəm, gözəl insan və səmimi dost idi... Allah rəhmət eləsin!"** **Zöhrab müəllimin Kutais Sarıyev haqqında da xatirələri var:** "1976-cı ildən BDU-da çalışıram və elə orada işə başladığım gündən rəhmətlik Kutais Sarıyevi tanıyıram. Universiteti mənə o tanıtdı. Mən laborant, o isə baş laborant vəzifəsində idik. 44 ilin tanışlığı və dostluğu. Onun haqqında keçmiş zamanda danışmaq mənə çox çətindir. Qiyabi şöbənin aspirantı idi. Namizədlik dissertasiya mövzusu istehsalın təmərküzləşməsinə aid idi. Həmişə zarafatla deyərdi ki, istehsalın təmərküzləşməsi qanununu mən kəşf etmişəm. Elmi rəhbəri rəhmətlik müəllimimiz H.Q.Hüseynov idi. Çox səmimi insan idi, çalışqan idi, gözəl ailə baş-

Hər ikisi Bakı Dövlət Universitetinin müəllimi idi. Hər ikisi iqtisadçı. Və iki dost... Fərhad Qarayev və Kutais Sarıyev. Çox vaxt bir yerdə görmək olurdu onları. Ya sakitcə söhbət edir, ya da qızğın mübahisə aparırdılar. Hər ikisi də iş yoldaşlarının və tələbələrin sevimlisi idi. Onlar, sözün əsl mənasında, pədaqq və dəyərli tədqiqatçılar idi. Bütün dünyanı cənginə almış bəşəri bəla - koronavirus hər ikisini qəfil haqladı və aman vermədən aramızdan apardı. Azərbaycanın iqtisad elminə

çısı idi. Bu illər ərzində onun kimə isə səsinə qaldırdığını, kömək üçün müraciət edənləri geri çevirdiyini görmədim. Bu adamın bir dəfə də həyatdan narazılıq etdiyini görmədim. Hər gün evdən işə yemək gətirərdi və heç vaxt onu tək yeməzdi. Onun necə alim olmasna mən qiymət verə bilmərəm. Çünki çox yaxın idik."

İqtisadiyyat kafedrasının dosenti Mehriban Yədulla: **"Hər ikisi mənim müəllimlərim, prinsipial, dürüst, qayğıkeş insanlar idilər! Kutais müəllim mənim ilk dəfə doktoranturaya qəbul olma "səbəbim" idi. Bu addımı necə ata biləcəyim haqqında fikirlərə daldığım bir vaxtda, Kutais müəllim mənə sorğu-sual etdi. Seçmək istədiyim sahə barədə suallar verdi. Mənim cavablarımdan sonra "Sən əsl müəllim olacaqsan", - dedi. Onun bu sözlərindən sonra dərhal sənədlərimi hazırladım və doktoranturaya qəbul oldum. Sonralar isə bu sevimli İnsanla uzun illər bir kafedrada çalışdım. Sona qədər ilk gündə olduğu qədər qayğıkeşliyini gördüm. Hətta hansısa bir qayğı ucbatından kiminsə fikrili olması belə onun gözündən qaçmırdı. Son dərəcə həssas insan, hamunun sevdidiyi həmkar idi. Hər dəfə mənimlə görüşəndə "Mənə sağlamlığım imkan vermədi, amma sən mütləq doktorluğuna müdafiə etməlisən", - deyirdi. Hamunun dostu, hamunun qayğısına qalan İnsan və Alim! Qəbriniz nurla dolsun! Allah Sizlərə rəhmət eləsin!"**

"Maliyyə və menecment" kafedrasının müəllimi Nilufər Muradova: "Həm Kutais Sarıyev, həm də Fərhad Qarayev mənim müəllimlərim olub. Kutais müəllim bizə 3-cü kursda dərs deməyə başlamışdı. İlk baxışdan sərt, zəhmli görünmüşdü gözümüzə. Sonralar anladıq ki, Kutais müəllim çox mülayim, eyni zamanda, yardımsevər bir müəllimdir. İllər sonra həmin universitetə artıq bir müəllim kimi qayıtdım. Bu səfər Kutais müəllimi kafedrada görəndə çox doğma bir şəxsi görmüş kimi hiss etdim özümü. Gələcək fəaliyyət, pedoqoji təcürbə barəsində tez-tez məsləhət almaq üçün yaxınlaşırdım ona. "Müdafiə etmək lazımdır, mütləq", - dedi mənə. Hansı sahədə araşdırma etmək istədiyimi soruşduqdan sonra dissertasiya mövzusunun adını və planını redaktə etməyə kömək etdi. Nə zaman köməyə ehtiyacım olsa, ona güvənə biləcəyimə əmin idim. Kafedrada xüsusi yeri var idi. Öz stolu, öz oturmağı... Kafedraya gələndə hər bir müəllimin gözü onun axtarırdı. Çox təsir etdi Kutais müəllimin qəfil, vaxtsız gedişi. Onun yeri kafedrada hər zaman görünəcək...

ağır itki oldu ölümləri. Həyata nikbin baxan bu iki dostun belə gedişini heç kim gözləməzdi...

Uzun illər işlədikləri kafedra bir vaxtlar Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü, iqtisad elmləri doktoru Teymur Vəliyevin rəhbərliyi altında formalaşmışdı. Çox səmimi elmi, yaradıcı mühitdə bir iqtisadçılar ordusu yetişmişdi: Fəslə Əmikişiyev, Sabir İbadov, Hüseyn Hüseynov, Ağayar Həsənov, Pəri Həsənova, Adil Qasimov. Fərhad müəllim də, Kutais müəllim də məhz bu elmi-yaradıcı mühitdə işə başlamışdılar.

Fərhad müəllim auditoriyada tamamilə başqa bir təbiətdə, kafedrada isə tamamilə fərqli idi. Auditoriyada bizi valeh edən bir müsbət cəhətini xüsusi qeyd etmək istəyirəm. Bank işi kursunu tədris etdiyindən qanunları əzbər bilirdi, bu, bizi valeh edirdi. Dərs prosesində yorulduğumuzu hiss etdiyi an öz yumor hissi-ni bürüzə verir və bizim bir az ara verərək dincəlməyimizə şərait yaradırdı. İndi də bir yerdə yığılanda həmişə onun dediyi sözləri gülümsəyərək xatırlayıyıq...

Əziz müəllimlərim, hər ikinizə Allahdan rəhmət diləyirəm.

Nurlar içində yatın!"

"İqtisadiyyat" qəzetinin baş redaktoru Aytən Səmədzadə: **"Fərhad müəllimlə bizim ailəni qohum kimi daha sıx tellər bağlayır. Biz onunla həm də uzun illərdir ki, bir yerdə - "İqtisadiyyat" qəzetində çalışırıq. Qəzetin ilk saylarından son günlərədək onun yazdığı məqalələri görməyə alışmışdıq və daimi oxucularımız. Fərhad müəllim aktual mövzular, hələ çoxlarının eşitmədiyi, bilmədiyi elmi araşdırmalar haqqında məlumatlar verər, dünya ölkələrinin iqtisadiyyatında yeni meyillər, istiqamətlər barəsində geniş və ətraflı yazılar dərc etdirirdi. Hər dəfə alyazmalarını redaksiyaya gətirib təqdim edərkən "Bu mövzu yenidir, inanıram ki, oxucular üçün maraqlı olacaq", - deyərdi. Doğrusu, onun daim axtarışda olması, yeniliklərə bu qədər çox maraq göstər-məsi o qədər də təəccüb doğurmamalıdır. Çünki Fərhad müəllim BDU-nun aparıcı müəllimlərindən idi, uzun zaman Müdafiə Şurası seminarının üzvü kimi fəaliyyət göstərmişdi. Onu hər kəs elmi müzakirələrdə fəal iştirak edən, iqtisadi proseslərə bir maneə kimi qəti münasibətini bildirən alim kimi xarakterizə edir. Fərhad müəllim redaksiyada çalışan bitilin əməkdaşlarımız üçün həm maraqlı həmsöhbət idi, həm də baş verən iqtisadi hadisələri təhlil və izah edən bir müəllim və alim idi. Bizimçün onun yoxluğuna inamıma çox çətinidir. Onun simasında dəyərli bir müəllimin, iqtisadçı alimimizin itkisinə çox heyfələnirik. Allah rəhmət eləsin!"**

Qəbirləri nurla dolsun! **Ziyad Səmədzadə, Nazim İmanov, Pəri Həsənova, Murad Tağıyev, Aytən Səmədzadə, Hacıgə Rüstəmbəyov, Umudvər Əliyev, Zöhrab Eyvazov, Məhşiz Əhmədov, Elşad Səmədzadə, Arif Hüseynov, Kamran Eyyubov, Mehriban Yədulla, Laçın Abışlı, Yeganə Məmmədova, Səfiyyə Səmədova, Lamiyə Nəbiyeva, Aftə Əhmədova, Mətanət Hüseynova, Azad Quliyev, Könül Rzaeyeva.**

Kapital Bank kiçik və orta sahibkarlara banka gəlmədən əmək haqqı layihəsinə qoşulmağı təklif edir

Kapital Bank xalqımızın Vətən Müharibəsində Qələbə qazanması münasibətilə yeni "Zəfər Kampaniyası"-nı təqdim edir. Bu yenilikdən hələ də Kapital Bank-ın əmək haqqı layihəsinə qoşulmayan kiçik və orta sahib-

karlar yararlanı bilər. Şərtlərə görə, Müştəri Bank sistemi vasitəsilə əmək haqqı layihələrində qoşulan müştərilərə, əmək haqqı kartları üzrə mədaxil komissiyasına 25% endirim təqdim edilir, əmək

haqqı kartları isə pulsuz verilir. "Zəfər Kampaniyası" 1 mart 2021-ci il tarixinədək davam edəcək. Lakin əmək haqqı kartlarına köçürmə zamanı tətbiq edilən endirim, kampaniya müddətində layihəyə qoşulan müştərilər üçün sonrakı dövrdə də davam edəcək.

Kapital Bank-ın əmək haqqı layihəsinə qoşulmağın bir sıra üstünlükləri vardır: əmək haqqı layihəsinə qoşulma tam olaraq məsafədən, banka gəlmədən həyata keçirilir və hər hansı bir ödəniş tələb olunmur; əmək haqqı kartlarına mədaxil banka gəlmədən, onlayn şəkildə həyata keçirilir; Kapital Bank-da hesabı olmayan müştərilər cari hesabı onlayn şəkildə və tam pulsuz olaraq açə bilərlər; hər bir müştəri fərdi menecerlə təmin olunur və s.

Kapital Bank "YAŞAT" Fonduna yarım milyon manat köçürdü

Kapital Bank korporativ sosial məsuliyyət strategiyasına uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün müdafiəsi ilə əlaqədar yarananların və şəhid ailələrinin təminatına dəstək üçün yaradılan "YAŞAT" Fonduna vəsait ayırıb. Bank fondun hesabına yardım məqsədilə 500 000 manat məbləğində vəsait köçürüb.

Məlumat üçün bildirək ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 8 dekabr 2020-ci il fərmanı ilə yaradılan "YAŞAT" Fondunun manat və xarici valyutalarda rekvizitləri açıqlanıb. Bir sıra iri holding və şirkətlər kimi Kapital Bank da müəyyən məbləği, qeyd olunan hesaba köçür-

dü. Həmçinin PAŞA Qrup şirkətləri tərəfindən "YAŞAT" Fonduna ümumilikdə 2 milyon manat vəsait ianə edilib.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN

Akademik Ziyad Səmədzadə və "İqtisadiyyat" qəzetinin kollektivi iş adamı, siğorta mütəxəssisi **XƏYAL MƏMMƏDXANLININ** vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Təsisçi:

Akademik Ziyad SƏMƏDZADƏ

Baş redaktor:

Aytən SƏMƏDZADƏ

ELMİ-REDAKSİYA ŞURASI:

Ziyad Səmədzadə, Aytən Səmədzadə, Akif Musayev, Qüdrət Kərimov, Elşən Hacızadə, Elşad Səmədzadə, Məhşiz Əhmədov, Müşfiq Atakişiyev, Bəyalı Ataşov, Rüşət Quliyev, Mirqasım Vahabov, Süleyman Qasimov, Ədalət Muradov, Vahid Novruzov, Aydın Hüseynov, Rəsul Balayev, Cahangir Qocayev, Abbas Əliyev

Dizayner:

Lamiyə NƏBİYEVA

Redaksiyanın ünvanı:

Əliyar Əliyev küçəsi, 7

Redaksiya: +99412 566 09 60

Faks: +99412 514 14 27

Mühasibatlıq:

+99412 566 63 08

Dərc olunan materiallardakı fikirlər Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlmalıdır. "İQTİSADİYYAT" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılım və səhifələnmə, «Azərmedia» MMC nəşriyyatı mətbəəsində çap edilmişdir. Lisenziya: 022201; İndeks: 0355; Tiraj: 2500